

## ARBEJDSGIVERNE

INDUSTRI + HÅNDVERK

### Høringssvar over forslag til dyrevelfærdslov - journalnummer 2018-15-30-00108

Arbejdsgiverne vil gentage vores opfordring til, at den i den gældende lovbekendtgørelse indeholdte bemyndigelse udnyttes til at fastsætte regler om, at beskæring eller anlæggelse af beslag kun må foretages af personer, der har den relevante faglige uddannelse hertil, og at der fastsættes krav til uddannelsen.

Denne bemyndigelse er hidtil ikke udnyttet, selv om store dele af sektoren over en længere periode har peget på, at fastsættelse af uddannelseskraV til personer, der beskærer eller anlægger beslag, vil medføre en betydelig gevinst for dyrevelfærden.

Tilbage i januar 2011 forelå der således et udkast til bekendtgørelse om uddannelseskraV fra den daværende justitsminister, men denne blev aldrig vedtaget:

<http://www.ft.dk/samling/20101/almdele/fif/bilag/153/950015.pdf>

Arbejdsgiverne ser derfor gerne, at ministeren, med udgangspunkt i vores høringssvar, finder anledning til at genoptage dialogen med de relevante interessenter på området med henblik på at udnytte bemyndigelsen i samme form som ovenfor anførte bekendtgørelsesudkast.

Det konkrete forslag:

#### Kapitel 4

##### *Hov- og klovpleje*

§ 17. Miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte regler om kloveftersyn, - behandling og - beskæring, herunder regler om, hvem, der må foretage dette, og at det skal ske med en fornøden hyppighed.

Stk. 2. Ministeren kan fastsætte regler om beskæring af hove og anlæggelse af beslag, herunder at det skal ske efter behov.

Stk. 3. Ministeren kan fastsætte regler om, at redskaber, der anvendes til beskæring af klove og hove, kun må betjenes af særligt uddannede personer.

Arbejdsgiverne foreslår, at ministeren udnytter bemyndigelsen til at indføre enkle regler for, at beskæring og anlæggelse af beslag forbeholdes faglærte med baggrund i nedenstående argumenter.

#### Dyrevelfærd

Gennem årene har vi set en lang række eksempler på, at ufaglærte personer har været involveret i beskæring af hestes hove med store dyrevelfærdsmæssige konsekvenser. Det primære formål med at foreslå indførelse af uddannelseskraV er at sikre, at heste udelukkende behandles af personer, der har de rette uddannelsesmæssige kompetencer, således at dyrene til enhver tid er sikret den bedste behandling og er i kompetente hænder.

**Forbrugerbeskyttelse og oplysning**

Forbrugerne – hesteejerne – har med de manglende krav til uddannelse ingen reel mulighed for at sikre sig, at deres dyr er i kyndige hænder. Med enkle krav om uddannelsesmæssige kompetencer sikres det, at hesteejerne har mulighed for at stille krav til personer, der beskærer og anlægger beslag på deres dyr.

Et uddannelseskra v vil således stille hesteejerne bedre i forhold til valg af personer, der har adgang til at behandle deres dyr og dermed sikre forbrugerne (hesteejerne) bedre ved eventuelle følgeskader som følge af beskæring/anlæggelse af beslag.

Professionelle hesteejere har gode forudsætninger for at foretage denne vurdering, mens privatpersoner vil have langt sværere ved at vurdere, om tilstrækkelige kvalifikationer er til stede hos de personer, der har adgang til deres dyr.

Der er således også en forbrugerbeskyttelsesgevinst ved at indføre uddannelseskra v i henhold til bemyndigelsen.

**Sort arbejde**

Fordi der ikke findes krav om særlige kompetencer eller kvalifikationer, eksisterer der reelt et stort marked for sort arbejde på området. Særligt for den private forbruger – hesteejeren – er der et økonomisk incitament til at gøre brug af ufaglærte personer i forhold til beskæring og anlæggelse af beslag.

Samtidig er det vores erfaring, at en meget stor andel af de skader, vi ser på heste, er en konsekvens af anvendelse af ikke-faglærte personer. Når skaderne sker i forbindelse med sort arbejde, er der et meget ringe incitament for hesteejeren til at politianmelde den udførende part, når der opstår skader på hesten.

**Praktikpladser**

Et uddannelseskra v vil også som udgangspunkt have som resultat, at branchen vil kunne levere flere praktikpladser, da det er en forudsætning for at uddanne lærlinge, at der er beskæftigelse til dem i den faglærte branche.

Indføres der et uddannelseskra v i henhold til lovgivningen, vil det relativt hurtigt medføre bedre beskæftigelse inden for beslagsmedefaget, hvilket vil give langt flere beslagsmede mulighed for at beskæftige og dermed uddanne lærlinge.

Den manglende regulering medfører også, at de lærlinge, der vælger at gennemføre uddannelsen til beslagsmed, udlæres til et arbejdsmarked, der er præget af en stor konkurrence fra ufaglærte. På sigt vurderer vi, at et fortsat ureguleret marked på dette område vil medføre problemer med at tiltrække kvalificerede lærlinge til branchen.

På sigt vil et uddannelseskraV således medføre et generelt uddannelses- og kompetenceløft i sektoren, fordi vi kan stille de dygtige lærlinge et godt og sikkert arbejdsmarked i udsigt, hvilket vil have positive konsekvenser for dyrevelfærden, også.

**Danmark halter bagefter på krav om uddannelse**

Danske beslagsmede er aktive i organisationen EFFA (European Federation of Farriers Associations), hvor 19 europæiske lande er medlem. EFFA arbejder for bl.a. gensidig anerkendelse af kompetencer og kvalifikationer (certificering), fremme af dyrevelfærd og forbrugeroplysning (i forhold til hesteejere) om beslagsmedes kompetencer og kvalifikationer.

I øjeblikket er beslagsmed Peter Kristiansen, Arbejdsgiverne, medlem af EFFA's bestyrelse. Sammenlignet med de øvrige medlemmer af EFFA halter Danmark kraftigt bagud i forhold til uddannelseskraV, der medfører bedre dyrevelfærd. Kun i Danmark, Italien og Spanien er arbejdsmarkedet for beslagsmede fortsat helt ureguleret, og det har store, negative konsekvenser for dyrevelfærden. I Sverige arbejdes der henimod en regulering i f.t. uddannelseskraV i 2025.

Der er således ikke tale om, at Danmark skal være foregangsland på området. Der er ganske enkelt tale om, at Danmark på dette område bør følge de øvrige landes indsats for dyrevelfærd med indførelse af enkle regler for uddannelseskraV for personer, der beskærer og anlægger beslag på heste.

Med venlig hilsen

Arbejdsgiverne



Carsten Essler Helmer

Brancheconsulent, beslagsmede

Mobil 51 96 06 89

[ceh@arbejdsgiverne.dk](mailto:ceh@arbejdsgiverne.dk)

## Christin Lia (FVST)

---

**Fra:** Martin Arli <martin@arli.dk>  
**Sendt:** 24. oktober 2018 09:42  
**Til:** Veterinær Dyrevelfærd og Veterinærmedicin 15; Henriette Oldager (FVST); Christin Lia (FVST)  
**Emne:** Høring over forslag til dyrevelfærdslov - journaler. 2018-15-00108

### Cirkusdirektørforeningen i Danmark

v. Martin Arli, formand  
Hulgårdsvej 27  
2400 København NV  
Telefon 40 26 72 65  
E-mail: martin@arli.dk

København, 24 Okt. 2019

Miljø- og Fødevarerministeriet

Fødevarestyrelsen

Fremsendt pr. e-mail til [15@fvst.dk](mailto:15@fvst.dk) med kopi til [henol@fvst.dk](mailto:henol@fvst.dk) og [chrli@fvst.dk](mailto:chrli@fvst.dk)

### Høring over forslag til dyrevelfærdslov – journal nr. 2018-15-30-00108

Cirkusdirektørforeningen finder det beklageligt at vi ikke er på listen over høringsparter, selv om dele af lovforslaget har indgribende betydning for visse cirkus. Vi har forstået, at der beror på en fejltagelse. Vi beder om at man fremadrettet husker os ved lovforslag, som berører vores medlemmer.

Grundlæggende ser foreningen intet behov for at ændre de eksisterende regler for hold og fremvisning af dyr i cirkus. Alle vores medlemmer behandler deres dyr med stor kærlighed, omsorg og respekt og under nøje iagttagelse de gældende regler og typisk med standarder, der klart overstiger kravene.

Vi har imidlertid noteret os, at et betydeligt folketingsforslag ønsker reglerne ændret således, at danske cirkus ikke længere må fremvise "vilde" dyr, dvs. elefanter, søløver og zebraer. Vi har svært ved at betragte dyr, som har levet hele deres liv i cirkus som "vilde" og mener ikke, at der er saglige argumenter for et forbud, men har som sagt noteret os folketingsflertallets holdning.

Vi kan forstå, at det kommende lovforslag tænkes fremsat i februar 2019 og med en ikrafttrædelsesdato fastsat at ministeren. Da alle cirkus er langt inde i planlægningen af sæson 2019 går vi ud fra, at ingen af de regler, som berører vores medlemmer, træder i kraft før efter udløbet af cirkussæson 2019. De danske cirkus slutter deres sæson i august eller september.

I de almindelige bemærkninger til lovforslaget hedder det under punkt 2.9.2, at der er behov for at klarlægge de dyrevelfærdsmæssige hensyn til de vilde dyr, der allerede holdes og fremvises i cirkus, der har opholdssted i Danmark, og hvordan disse hensyn bedst muligt sikres, og at man i den forbindelse vil inddrage relevante fagpersoner, herunder Det Dyreetiske Råd. Vi anmoder indtrængende om, at man også inddrager en repræsentant for Cirkusdirektørforeningen, og at vi nævnes i de almindelige bemærkninger på lige fod med Det Dyreetiske råd.

Af de to danske cirkus, som de seneste sæsoner har fremvist "vilde" dyr, er kun Cirkus Arena medlem af vores forening.

Cirkus Arena har anvendt meget betydelige beløb på at skabe bedst mulige forhold for alle deres dyr, herunder de såkaldt vilde. I vinterkvarteret i Årslev har Cirkus Arena således bygget et søløvebassin, som er større end det Zoo har i København, og elefanternes staldforhold er internationalt anerkendt som værende i topklasse og langt bedre

end krævet i de eksisterende regler. Også på transport – og opstaldingsfaciliteter under turne er der ofret betydelige beløb. Et forbud mod fremvisning af elefanter, søløver og zebraer er derfor et meget alvorligt indgreb i vores medlems rettigheder og vil også påvirke indtjeningen, da en meget stor del af det danske cirkuspublikum holder af at se de nævnte dyr og ved selvsyn opleve, hvad de kan og hvor godt de behandles. Farvel til vilde dyr vil utvivlsomt være farvel en del af tilskuerne.

Vi har noteret os, at det er tanken at fasttætte passende overgangsregler for de cirkus, der i dag driver virksomhed med hold og fremvisning af elefanter, søløver og zebraer i henhold til de gældende regler herom, så det sikres, at forbuddet ikke kommer til at udgøre et ekspropriativt indgreb. Vi forventer at blive inddraget i drøftelserne om indholdet af en sådan overgangsordning.

Selv med en overgangsordning er udsigterne for cirkus med vilde dyr meget vanskelige på grund af spørgsmålet om, hvad der skal ske når overgangsordningen udløber. Det vil være ulykkeligt, hvis økonomien tvinger et cirkus med vilde dyr til at afstå dem til højstbydende uden hensyn til det dyrevelfærd, højstbydende kan tilbyde.

En anden og dyrevelfærdsmæssig langt bedre løsning vil være at skaffe et cirkus rimelig økonomisk kompensation for det tab de lider, ved at opgive de vilde dyr, betinget af at der skaffes disse et godt hjem når cirkuslivet skal slutte for dem. Eksempelvis Knuthenborg Safaripark har meldt sig som muligt hjem for Cirkus Arenas 3 elefanter, hvilken løsning støttes af Dyrenes Beskyttelse. Også Cirkus Arena ser Knuthenborg Safaripark som den bedste arvtager til deres elefanter.

Af lovforslagets § 29, stk. 4 fremgår, at ministeren kan fastsætte regler om anmeldelse til Fødevarestyrelsen af turné med dyr, herunder arten og antallet af dyr samt turnéplan. Vi går ud fra, at der tænkes på regler i stil med dem, der i dag findes i § 52 i bekendtgørelsen om hold og fremvisning af dyr i cirkus.

Vi anmoder om til sin tid at blive inddraget i drøftelserne omkring indholdet af det nævnte regelsæt for at sikre, at de ikke påfører vores medlemmer unødige administrative byrder. Eksempelvis offentliggør samtlige vores medlemmer turnéplaner på deres hjemmesider. Ikke alle cirkus har forud for sæsonstart lagt turnéplan for hele sæsonen, og lokale forhold som fx pladser der er vejrmæssige årsager, fx regn, bliver uanvendelige, kan nødvendiggøre at planerne med kort varsel ændres. Derfor bør kravet om indsendelse af turnéplaner kunne frafaldes, hvis de findes på det enkelte cirkus hjemmeside.

Venlig hilsen

Martin Arli



14-11-2018

Journalnummer 2018-15-30-00108

## Høringssvar fra Danmarks civile Hundeførerforening

Vi har gennemgået forslaget til dyrevelfærdsloven og finder forslaget tilfredsstillende.

Vi ser frem til, at det bliver muligt, at få dispensation fra udstillings- og konkurrenceforbuddet for øre- og halekuperede hunde, der har været ude for en ulykke eller sygdom altså af veterinære årsager.

Vi har haft en håndfuld sager, hvor dispensation ikke har været mulig og vi har set, hvor meget det betyder, når en konkurrencehund på højt niveau må tages ud af konkurrencelivet. Mange af vores medlemmer har hundetræning og konkurrence som en livsstil og det er et kæmpe tab, når dette pludselig ikke kan fortsættes pga. en skade eller sygdom i øre eller hale.

I Danmarks civile Hundeførerforening synes vi det er vigtigt, at alle hunde kan deltage i vores konkurrencer m.m. også selvom de blevet ramt af en ulykke eller sygdom, som kan kureres.

Vi mener det er vigtigt for hundenes velfærd, at de kan bruge deres sanser og energi i konkurrencer og træning.

Vi er helt enige i, at der skal være udførlig dokumentation, herunder billedokumentation af skadernes omfang fra en dyrlæge.

Med venlig hilsen

Annette Lunau  
Landsformand

**Danmarks civile Hundeførerforening**

*Danmarks civile Hundeførerforening har 13.000 medlemmer og 120 lokalforeninger fordelt i hele landet og er Danmarks største hundesportsforening. Se mere på [www.dch-danmark.dk](http://www.dch-danmark.dk)*





Fødevarestyrelsen  
[15@fvst.dk](mailto:15@fvst.dk) med cc. Til e-mail [henol@fvst.dk](mailto:henol@fvst.dk) samt [chrli@fvst.dk](mailto:chrli@fvst.dk)

Fredericia, den 8. november 2018

### Høringssvar til "Høring over forslag til dyrevelfærdslov / j.nr.2018-15-31-00108"

#### Danske Svineproducenters bemærkninger:

Danske svineproducenter takker for muligheden for at afgive høringssvar på ovenstående lovændring og har følgende kommentarer:

#### Generelt

Danske Svineproducenter hilser en forenkling af lovgivningen velkommen. Vi finder, det er en nødvendig modernisering at omdøbe loven fra dyreværn til dyrevelfærd, idet sektoren i en lang årrække har investeret og fortsat investerer i bedre dyrevelfærd. Dyrevelfærd og kommerciel svineproduktion er to uadskillelige størrelser.

Generelt er vi tilfredse med de overvejelser, ministeren har gjort sig i lovforslagets baggrund, afsnit 1.5.1. Det er en vigtig forudsætning, at der ikke indføres regler af større indgribende karakter, såfremt disse ikke gælder internationalt og som minimum i EU.

Vi noterer os med tilfredshed, at regelændringer med indgribende betydning for landbruget forudsætter en fortsat inddragelse af landbrugets organisationer.

Endvidere har vi noteret os, at ministeren vil sikre, at der fastsættes overgangsordninger vedrørende forhold i kapitel 5, således at landbruget får rimelig tid til at omstille sig.

#### Specifikt

Kapitel 15 §44 omtaler betaling for omkostninger ved kontrolopgaver. Danske Svineproducenter mener, at gebyrerne langt overstiger en rimelig brugerbetaling for ekstrakontrol og administration ved påbud eller forbud. Et grundgebyr på 391,00 kr. og en timetakst på 2156,00 kr. samt et tillæg på 3076,00 kr. ved påbud/forbud er ikke i overensstemmelse med de direkte omkostninger.

Kapitel 16 §51 omtaler adgang til privat ejendom i forbindelse med kontrolforanstaltninger. Danske Svineproducenter må på det kraftigste anbefale, at en sådan adgang sker ifølge aftale med besætningssejeren og med behørigt hensyn til gældende smittebeskyttelsesregler.

Kapitel 21 §61 omhandler udtaleret. Udover de nuværende nævnte organisationer foreslår Danske Svineproducenter, at der i teksten tilføjes "Landbrugets organisationer" efter dyrevelfærdsorganisationer.

Med venlig hilsen

Per Bardrum  
Direktør, Landsforeningen af Danske Svineproducenter





Fødevarestyrelsen  
Stationsparken 31-33  
2600 Glostrup

Sendt til: [15@fvst.dk](mailto:15@fvst.dk), [henol@fvst.dk](mailto:henol@fvst.dk), og  
[chrli@fvst.dk](mailto:chrli@fvst.dk)  
Cc: [jm@jm.dk](mailto:jm@jm.dk)

15. november 2018

**Vedrørende høring over forslag til dyrevelfærdslov – Fødevarestyrelsens  
j.nr. 2018-15-30-00108**

Datatilsynet  
Borgergade 28, 5.  
1300 København K

1. Ved e-mail af 11. oktober 2018 har Fødevarestyrelsen anmodet om Datatilsynets eventuelle bemærkninger til ovennævnte udkast til lovforslag.

CVR-nr. 11-88-37-29

Datatilsynet har følgende bemærkninger til lovforslaget:

Telefon 3319 3200  
Fax 3319 3218

2. Det fremgår af lovforslaget § 52, at:

E-mail  
[dt@datatilsynet.dk](mailto:dt@datatilsynet.dk)  
[www.datatilsynet.dk](http://www.datatilsynet.dk)

”§ 52: Miljø- og fødevareministeren kan indhente de oplysninger hos andre offentlige myndigheder, der er nødvendige for at kontrollere, at denne lov overholdes, bl.a. med henblik på registersamkøring og sammenstilling af oplysninger i kontroløjemed, herunder oplysninger om skatteforhold, eventuelt i elektronisk form.”

J.nr. 2018-11-0127  
Dok.nr. 43744  
Sagsbehandler  
Nina Donovan Anker

Det fremgår endvidere af de almindelige bemærkninger afsnit 2.16.2., at:

”Det foreslås derfor, at der i dyrevelfærdsloven med lovforslagets § 52 indsættes hjemmel til registersamkøring, som sammen med de tilsvarende bestemmelser i blandt andet § 65 a i lov om hold af dyr og § 16 a i dyrlægeloven kan bidrage til at sikre det optimale datagrundlag for planlægning, gennemførelse og opfølgning på kontrollen på tværs af Miljø- og Fødevareministeriets område.

Den foreslåede bestemmelse indebærer bl.a., at miljø- og fødevareministeren kan bestemme, hvilke oplysninger, herunder fortrolige oplysninger, som andre offentlige myndigheder skal udlevere. Udleveringen af oplysninger forudsættes dog at ske inden for rammerne af databeskyttelsesforordningen (Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF) og databeskyttelsesloven (lov nr. 502 af 23. maj 2018 om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger).



Miljø- og Fødevareministeriet er opmærksom på, at der inden iværksættelse af samkøring af registre i kontroløjemed, skal indhentes udtalelse fra Datatilsynet, idet der kan blive tale om anmeldelsespligtige behandlinger af persondata, og at Datatilsynet skal have mulighed for at vurdere lovligheden af en eventuel samkøring.”

Datatilsynet skal gøre opmærksom på, at samkøring i kontroløjemed efter de nye databeskyttelsesregler ikke forudsætter, at behandlingen anmeldes til Datatilsynet, eller at Datatilsynet afgiver udtalelse.

Datatilsynet bemærker endvidere, at myndighedernes behandling af de modtagne oplysninger skal bl.a. ske under iagttagelse af de databeskyttelsesretlige regler, herunder de grundlæggende principper for behandling af personoplysninger i databeskyttelsesforordningens artikel 5.

Datatilsynet skal særligt henlede opmærksomheden på databeskyttelsesforordningens artikel 5, stk. 1, litra b, hvoraf det følger, at indsamling af oplysninger skal ske til udtrykkeligt angivne og legitime formål, og at senere behandling ikke må være uforenelig med disse formål.

Det fremgår desuden af de specielle bemærkninger til lovforslagets § 52, at:

[...]

Bestemmelsen tænkes primært anvendt til at indhente oplysninger fra skattemyndighederne om virksomhedernes indberettede aktiviteter. Efter en konkret vurdering vil bestemmelsen også kunne blive anvendt til at indhente oplysninger fra andre offentlige myndigheder.

Under alle omstændigheder vil der i hvert enkelt tilfælde skulle foretages en vurdering af behovet for at indhente oplysninger fra andre myndigheder. Det er endvidere en forudsætning, at sagsbehandlere kun får adgang til de nævnte data i det omfang, det er nødvendigt for deres opgavevaretagelse.

[...]

Datatilsynet har noteret sig, at det er en forudsætning, at sagsbehandlere kun får adgang til de nævnte data i det omfang, det er nødvendigt for deres opgavevaretagelse.

Datatilsynet skal i den forbindelse pege på vigtigheden af, at antallet af sagsbehandlere, som er beskæftiget med sammenstilling og samkøring i kontroløjemed, begrænses mest muligt.

3. I det omfang der med hjemmel i loven udarbejdes bekendtgørelser m.v., der har betydning for beskyttelse af privatlivet i forbindelse med behandling af personoplysninger, forudsætter Datatilsynet at blive hørt.

**4. Kopi af dette brev sendes til Justitsministeriets Lovafdeling til orientering.**

Med venlig hilsen

Nina Anker



Att:  
Miljø- og Fødevareministeriet  
Fødevarestyrelsen  
Stationsparken 31-33  
2600 Glostrup

14. november 2018  
KM/16-03364  
FVST ref. j.nr 2018-15-30-00108

## Den Danske Dyrlægeforenings høringsvar vedrørende forslag til dyrevelfærdslov.

Den Danske Dyrlægeforening (DDD) bakker op om forslaget om en forenkling af lovgivningsstrukturen på dyrevelfærdsområdet, som der er lagt op til med Lovkompasset. DDD støtter op omkring, at bemyndigelsesbestemmelsen skal anvendes til implementering af EU-regler, og mener at der i lovbemærkningerne klart skal redegøres for rækkevidden af implementeringshjælpen, og om der er hjemmel til mere end minimumsimplicitering.

DDD ønsker dog endnu engang at understrege, at vi finder det særdeles væsentligt, at en forenkling gennem det fremsatte lovforslag ikke forårsager;

- Svækkelse af de nuværende danske regler på dyrevelfærdsområdet som er angivet i de artsspecifikke love
- Forringelser for de forskellige dyrearter i forhold til deres artsspecifikke behov og de produktionsmetoder, der gør sig gældende for den konkrete art

DDD henstiller i den forbindelse til at:

- Lov om hold af heste forbliver en selvstændig lov

DDD og øvrige organisationer i hestesektoren har gennem mange år kæmpet for de rettigheder, som i dag fremgår af Lov om hold af heste, og DDD er bekymret for, at reguleringens stabilitet anfægtes, såfremt loven fremadrettet reguleres på bekendtgørelsesniveau.

**DDD ser ydermere et behov for at få præciseret følgende passager i lovforslaget:**

### **Vedrørende heste:**

Såfremt man fastholder at inkorporere Lov om hold af heste i en ny Dyrevelfærdslov, mener DDD at følgende passage bør udvides:

1. § 28 Stk. 3 ...afhorning, mærkning, isætning af ring m.m. i næsen eller trynen, fjernelse af kløer, tænder og andre legemsdele samt beskæring af næb.

DDD mener ikke, at ovenstående formulering, hvori tænder tilføjes til § 28, klart sikrer videreførelse af indholdet i Lov om værn for dyr, jf. LBK nr. 335 af 8. juli 1983 § 10:

”Fjernelse af mælketænder hos heste er forbudt, medmindre den blivende tand er i frembrud og kan ses. I andre tilfælde, hvor fjernelse af tænder hos heste er nødvendig, må denne kun foretages af en dyrlæge” og §10 Stk. 2: ”Fjernelse af tandkød på heste må kun foretages af en dyrlæge”, men at dette bør tilføjes lovtæksten. Det er væsentligt, at denne type behandling ved lov forbeholdes dyrlæger, idet den forudsætter veterinærfaglig indsigt.

### **Vedrørende katte:**

2. § 12 bør tilføjes: At ministeren kan fastsætte regler om indfangning, mærkning og registrering samt aflivning af katte

Idet der i gældende lovgivning ikke findes en artspecifik lov for katte, bør dette inddrages i Dyrevelfærdsloven, således at det bliver muligt at fastsætte regler for katte. Katte er danskernes foretrukne kæledyr, ligesom der findes en større vildkattepopulation, og kattene har krav på samme rettigheder som andre familiedyr som fx hunde. DDD arbejder målrettet med oplysning til ejere og dyrlæger om vild – og tamkatte, herunder vigtigheden af neutralisering, mærkning og registrering af katte, således at ejere i højere grad tager ansvar for egne katte, og DDD henstiller i den forbindelse til at ministeren bemyndiges til at fastsætte regler på området.

### **Vedrørende fødselshjælp:**

3. Vedr. § 14. Kraftmaskiner må ikke anvendes ved forløsning af dyr.

DDD henstiller til at bevare lovtæksten fra Dyreværnslovens §15 stk 1: ”Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at kraftmaskiner ikke må anvendes ved forløsning af dyr, medmindre

maskinen er godkendt af ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri. Miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte regler om typegodkendelse”.

Der anvendes i dag en række godkendte fødselshjælpere til fødselshjælp specielt på kvæg. Fødselshjælperne er alle manuelt betjente og mekaniske (det vil sige uden motorkraft) og med en udløsermekanisme, så de kun kan udøve et begrænset træk. Fødselshjælperne er med til at sikre god stabil fødselshjælp for koen og sikre ordentlige arbejdsforhold for såvel landmænd som dyrlæger. DDD henstiller til, at man bibeholder muligheden for, at anvende de godkendte fødselshjælpere. Det kan gøres ved at bibeholde den nuværende lovtekst og dermed godkendelsesordning eller alternativt undlade at definere godkendte fødselshjælpere som kraftmaskiner.

Under alle omstændigheder skal behandling, såvel som fødselshjælp, udføres efter de øvrige bestemmelser under hensyn til dyrets velbefindende.

#### **Vedrørende inddragelse:**

4. § 19 stk.2 bør tilføjes: "Inddragelsen af landbrugets organisationer, jf. l.punkt, og andre relevante interessenter, skal ske forud for udarbejdelsen af forslag til regler.

DDD ønsker at blive hørt i forbindelse med udformning af regelsæt, der er af indgribende betydning, da DDD ønsker at bidrage med input til varetagelse af dyrevelfærd og høj faglighed i beslutningsprocessen. Idet der her er tale om en dyrevelfærdslov, bør der i denne ikke (kun) tages hensyn til økonomiske interesser.

#### **Vedrørende familiedyr:**

5. § 35 bør tilføjes: "Miljø og Fødevarerministeren kan fast sætte regler om avl af familie- og hobbydyr, herunder om forbud mod avl".

Både nationalt og internationalt er der stort fokus på helbredsmæssige problemer hos familie- og hobbydyr. Her tænkes bl.a. på problemstillinger hos racer af kort-snudede hunde og -katte, der oplever markant nedsat dyrevelfærd som følge af fremavlede anatomiske træk, der gør det særdeles svært for dem at fungere i en normal hverdag. Symptomer er typisk besværet vejrtrækning samt fødselsbesvær, der forårsager ubehag og smerte for dyrene. DDD arbejder, i fællesskab med andre interessenter, således med at indsamle evidensbaseret viden, der kan danne grundlag for målbare parametre omkring negative avlsegenskaber, som kan indgå i eventuel senere lovgivning på området. DDD mener i den forbindelse, at der bør være hjemmel til forbud mod avl, idet visse racer lider markant under de fremavlede genetiske defekter. Således ses i Skotland lovgivning under



udarbejdelse, der giver hjemmel til at forhindre avl af populære "designer" racer, som lider af kendte genetiske defekter, der forårsager lidelse senere i livet.

Har I yderligere spørgsmål, er I velkomne til at kontakte undertegnede på mail [km@ddd.dk](mailto:km@ddd.dk) eller telefon 3913 1088.

Med venlig hilsen

Karin Melsen  
Dyrlæge, Fagpolitisk Konsulent DDD

Att. Henriette Oldager  
Miljø- og Fødevareministeriet  
Fødevarestyrelsen  
Stationsparken 31-33  
2600 Glostrup

16. november 2018

### **Vedr. høring over forslag til dyrevelfærdslov.**

Det Dyreetiske Råd har modtaget en henvendelse fra Fødevarestyrelsen dateret d. 11. oktober 2018 vedr. høring over forslag til dyrevelfærdslov (J.nr. 2018-15-30-00108). Det Dyreetiske Råd har følgende bemærkninger.

Det Dyreetiske Råd kan tilslutte sig det overordnede formål med dyrevelfærdsloven jf. høringsbrevet om en forenkling af lovgivningsstrukturen på dyrevelfærdsområdet, der gør lovgivningen mere overskuelig og brugervenlig i praksis. Rådet kan tillige bakke op om, at regler vedr. dyr i højere grad fastsættes i bekendtgørelser for at sikre en øget smidighed i forhold til at kunne tilpasse reglerne udviklingen på området i relation til anerkendte praktiske erfaringer og forskningsresultater.

Rådet noterer, at forslaget som udgangspunkt er en strukturændring af lovgivningen på dyrevelfærdsområdet, der med en rammelov giver mulighed for at fastsætte nærmere bestemmelser i bekendtgørelser. Rådet minder om, at det naturligvis er afgørende, om og hvordan rammerne anvendes og dermed, hvad de efterfølgende bekendtgørelser indeholder. Rådet understreger i forlængelse heraf, at der med forenklingen af lovstrukturen ikke må ske forringelser for dyrene i den lovmæssige beskyttelse.

### ***Vedr. § 1: Loven har til formål at varetage dyrevelfærdsmæssige og dyreetiske hensyn.***

Det fremgår af lovbemærkningerne, at Miljø- og Fødevareministeriet ønsker at præcisere, at det vil være muligt at udstede bekendtgørelser i medfør af loven, både med henblik på at beskytte dyrenes velfærd og af etiske årsager, hvor der ikke nødvendigvis er en risiko for dyrenes velfærd.

Det Dyreetiske Råd efterlyste i sin Udtalelse om dyreværnsloven (2016)<sup>1</sup> fokus på at udvise respekt for dyr, både i overvejelser om lovens afgrænsning (s. 12), og i overvejelser om formål med brug af dyr (s. 14-15). Rådet hilser på den baggrund velkomment, at det præciseres, at også andre dyreetiske hensyn end dyrevelfærd kan danne grundlag for lovgivning. Rådet minder samtidig om, at dyreetik er et komplekst emne, hvor flere etiske værdier kan være på spil, jf. Rådets notat om Dyreetik, dyrevelfærd og Det Dyreetiske Råd (2016)<sup>2</sup>. Som for den forrige generelle bemærkning til loven gælder derfor, at det vil være afgørende, hvordan denne mulighed anvendes.



**Vedr. § 2: Dyr er levende væsener og skal behandles forsvarligt og beskyttes bedst muligt mod smerte, lidelse, angst, varigt mén og væsentlig ulempe.**

Det fremgår af lovbemærkningerne, at ændringen af lovens navn til "Dyrevelfærdsloven" bl.a. begrundes med et ønske om at signalere, at den videnskabelige viden om dyrs adfærd har udviklet sig over tid. Det Dyreetiske Råd finder, at den samme overvejelse gør sig gældende i forhold til ordet "angst". I dag bruges "angst" mere om sygelige tilstande. Betegnelsen "frygt" bruges om den følelse, der relaterer til situationer/stimuli, som af individet opfattes som farlige eller potentielt farlige, og som må antages at være det, dyrenes skal beskyttes mod jf. § 2. Rådet anbefaler derfor, at ordet "angst" erstattes med ordet "frygt".

**Vedr. § 3: Enhver, der holder dyr, skal sørge for, at de behandles omsorgsfuldt, herunder at de huses, fodres, vandes og passes under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer.**

Rådet har noteret, at lovforslagets § 3 blot viderefører den nuværende dyreværnslovs § 2 om, at enhver, der holder dyr, skal sørge for, at de behandles i overensstemmelse med deres behov. Det fremgår imidlertid af lovbemærkningerne, at der ved vurdering af dyrets behov skal tages hensyn til dyrets art, graden af udvikling, tilpasning og tamhed. Samt at graden af udvikling i denne sammenhæng skal forstås som dyrets placering i det zoologiske system – hvirveldyr (pattedyr, fugle, krybdyr, padder og fisk) eller ikke-hvirveldyr (pighuder, bløddyr, leddyr, orme m.v.) og ikke som udviklingsstadier (fx fostre) indtil fødsel/klækning.

Det Dyreetiske Råd finder formuleringen "graden af udvikling" både uklar, unødvendig og uhensigtsmæssig. Med uddybningen som skitseret herover antydes et meget fast hierarki i dyreriget, som der ikke i alle tilfælde er belæg for. Samtidig er det vanskeligt at se, hvilke hensyn "graden af udvikling" med den skitserede forståelse tilføjer i forhold til "dyrets art". Og endelig kan en sådan formulering fremme en forskelsbehandling af dyr, der ikke hviler på den viden om dyrenes behov, der ellers lægges op til. Rådet er klar over, at formuleringen ikke er en del af selve lovteksten, blot lovbemærkningerne. Men da lovbemærkningerne kan indgå i en senere vurdering ved anvendelsen af loven, anbefaler Rådet derfor, at formuleringen "graden af udvikling" slettes.

Det Dyreetiske Råd finder til gengæld, at det bør overvejes at inddrage hensyn til udviklingsstadier af fostre og æg indtil fødsel/klækning. Jf. Rådets Udtalelse om dyreværnsloven (2016)<sup>1</sup>, er pattedyrenes fostre i den sidste tredjedel af deres normale udviklingsperiode, dvs. den sidste del af drægtighedsperioden, dækket af dyreforsøgsloven, men ikke dyreværnsloven (s. 6). Rådet peger videre på, at der i dyreværnsloven ikke er anført en klar tilkendegivelse af, hvornår i udviklingsprocessen af fx fostre og æg, at et dyr er omfattet af loven, og at afgrænsningen kan have betydning ved vurderingen af lovovertrædelser (s. 11). Rådet nævner her som eksempel håndtering af fostre ved aflivning af drægtige dyr, hvilket i forhold til indeværende høring er relevant ved vurderinger af overtrædelse af bekendtgørelser, der udstedes efter den foreslåede § 27. stk. 2., hvor ministeren kan fastsætte nærmere regler om håndtering af fostre i

forbindelse med aflivning, herunder slagtning af drægtige landbrugsdyr og heste i den sidste tiendedel af drægtighedsperioden.

***Vedr. § 4, stk. 1: Det er forbudt at have seksuel omgang med eller foretage seksuelle handlinger med dyr, jf. dog stk. 2.***

Rådet har noteret, at lovforslagets § 4, stk. 1 blot viderefører den nuværende dyreværnslovs § 3a, stk. 1. Det fremgår af lovbemærkningerne, at forslaget omfatter handlinger, hvor menneskets brug af dyret sker for at opnå seksuel tilfredsstillelse i en eller anden form.

Det Dyreetiske Råd har tidligere udtalt sig om seksuel omgang med dyr, i Udtalelse om menneskers seksuelle omgang med dyr (2006)<sup>3</sup> og i høringssvar om dyreværnsloven (2014)<sup>4</sup>. Som det fremgår heraf, dækker seksuel omgang med dyr over en række forskellige handlinger, også handlinger der alene har til formål, at dyret stimuleres og evt. opnår seksuel tilfredsstillelse, men uden at dette er i forbindelse med veterinærmedicinske eller zootekniske formål (se fx udtalelsen s. 17, og høringssvaret s. 3). I forbindelse med høringen af dyreværnsloven i 2014 efterlyste Rådet en præcisering af, om bestemmelsen er overtrådt, hvis handlingen alene vækker, stimulerer eller tilfredsstiller dyrets seksuelle drift.

Rådet finder, at det jf. lovbemærkningerne i indeværende høring fortsat er uklart, om § 4, stk. 1 kun forbyder handlinger, hvor der er tale om menneskers seksuelle tilfredsstillelse i en eller anden form, eller om også handlinger, der alene er rettet mod dyrets seksuelle tilfredsstillelse i en eller anden form, er omfattet. Rådet anbefaler, at dette præciseres.

***Vedr. § 7: Det er forbudt at lade et dyr deltage i dyrekampe. Det er endvidere forbudt at afholde dyrekampe.***

Det fremgår af lovbemærkningerne, at det efter Miljø- og Fødevarerministeriets opfattelse ikke er forsvarligt at lade dyr, uanset art, deltage i dyrekampe. Med lovforslaget ønsker ministeriet derfor at udvide hundelovens forbud mod hundekampe, således at forbuddet ikke alene retter sig mod hunde, men mod alle dyr.

Det Dyreetiske Råd deler Miljø- og Fødevarerministeriets opfattelse og kan tilslutte sig forslaget.

***Vedr. § 10: Enhver, der holder dyr, skal sørge for, at dyret tilses mindst én gang om dagen. Miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte regler om, at dyr skal tilses oftere end nævnt i 1. pkt.***

***Stk. 2. Stk. 1 finder ikke anvendelse på fritgående dyr på græs eller lignende. Sådanne dyr skal dog tilses jævnlige. Ministeren kan fastsætte regler om, hvor ofte sådanne dyr skal tilses.***

Forslaget indebærer at miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte regler om hyppigere tilsyn af visse dyr, både ved indendørs hold og når dyrene er på fold eller græs. Det

Dyreetiske Råd kan tilslutte sig dette. Rådet pegede i sin Udtalelse om brug af dyr til rewilding ved naturforvaltning (2018)<sup>5</sup> på behovet for at sikre tilstrækkelig overvågning af udegående dyr i kritiske perioder (se s. 15-17). Rådet ser i forlængelse heraf frem til, at muligheden i § 10, stk. 2 anvendes og peger på, at det jf. Rådets anbefalinger i den omtalte udtalelse kan være relevant også at stille lovmæssigt krav om at udarbejde en forvaltningsplan ved udsætning af dyr i rewilding-projekter.

***Vedr. § 12, stk. 1: Miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte regler om behandling og håndtering af dyr, herunder indfangning af dyr, opbinding af dyr, forhold vedrørende fødsel og nyfødte dyr, oplæring og træning, flytning af dyr, behandling af dyr med henblik på at skjule sygdomssymptomer, brug af hjælpemidler samt forbud mod brug af tvangsmidler.***

Det fremgår af lovbemærkningerne, at bemyndigelsen i den foreslåede § 12, stk. 1, vil kunne anvendes til at fastsætte regler, som kan afløse bestemmelserne i § 4, nr. 1 og nr. 2 i lov om værn for dyr, jf. lovbekendtgørelse nr. 335 af 8. juli 1983, vedrørende transport og vejning af levende fisk. Ifølge disse regler er det forbudt at transportere levende fisk ved hjælp af bl.a. stænger og kroge anbragt gennem fx gællerne eller kæberne, samt ved vejning af levende fisk at stikke vægtredskabets krog gennem fisken. Bestemmelserne i § 4, nr. 1 og 2, er holdt i kraft med den nugældende dyreværnslovs § 32, stk. 2, indtil de afløses af regler fastsat i medfør af loven, hvilket endnu ikke er sket.

Det Dyreetiske Råd satte i sin Udtalelse om lystfiskeri (2013)<sup>6</sup> fokus på velfærd hos fisk. Rådet pegede her bl.a. på behovet for at øge lystfiskeres kendskab til gældende regler og anbefalinger (s. 25). På baggrund af dette og set i lyset af lovforslagets overordnede formål – at gøre lovgivningen mere overskuelig og brugervenlig i praksis – anbefaler Rådet, at bemyndigelsen i den foreslåede § 12, stk. 1 anvendes til at få disse regler beskrevet i en mere moderne og tilgængelig kontekst.

***Vedr. § 19, stk. 2: Inden ministeren fastsætter regler efter stk. 1 vedrørende dyr i landbruget, hvor fastsættelse af reglerne ikke beror på en forpligtelse af international karakter, skal landbrugets organisationer, der særligt berøres af reglerne, inddrages, hvis reglerne vil være af indgribende betydning for landbruget. Inddragelsen af landbrugets organisationer, jf. 1. pkt., skal ske forud for udarbejdelse af forslag til regler.***

***§ 19, stk. 3: Ved fastsættelse af regler efter stk. 1 om dyr i landbruget skal der fastsættes overgangsordninger, der sikrer, at landbruget får rimelig tid til at omstille sig.***

**Og**

***§ 61: Inden miljø- og fødevarerministeren fastsætter regler i henhold til bestemmelser i denne lov, skal dyrevelfærdsorganisationer og andre organisationer, der særligt berøres af reglerne, have lejlighed til at udtale sig.***

Det fremgår af lovbemærkningerne, at de to paragraffer i al væsentlighed er videreførelser af den nuværende dyreværnslovs § 4 og § 27. Det Dyreetiske Råd tilslutter sig forslaget i § 19 om, at landbrugets organisationer inddrages, hvis reglerne vil være af indgribende betydning for landbruget, og at der fastsættes passende overgangsordninger. Rådet gør imidlertid opmærksom på, at der ikke altid er enighed om, hvad der anses som "rimelig tid til at omstille sig", og at der er risiko for, at dyrene kan blive tabere i den proces. Rådet anerkender, at der med forslaget i § 61 gives mulighed for, at organisationer, der varetager dyrenes interesser, kan udtale sig, men dette vil i så fald være i en senere fase af udarbejdelsen af reglerne (typisk i høringsfasen).

I Rådets Udtalelse om dyreværnsloven (2016)<sup>1</sup>, fandt Rådet, at det sker alt for ofte, at hensyn til mennesker automatisk tilsidesætter hensyn til dyr, og at hensyn til dyr kun inddrages som en sekundær overvejelse. Rådet mente, at hensyn til dyr skal inddrages fra starten (s. 9).

Det Dyreetiske Råd vurderer på den baggrund, at det ofte kan være for sent først at blive inddraget i høringsfasen, og at forslaget dermed giver en skævvridning mellem interesseorganisationerne. Rådet anbefaler derfor, at organisationer, der varetager dyrenes interesser, også inddrages tidligere i forløbet på samme vilkår som landbrugets organisationer. Af hensyn til forenkling af reglerne kunne dette måske gøres ved at tilføje "dyrevelfærdorganisationer og andre organisationer, der særligt berøres af reglerne" til § 19, stk. 2, og slette § 61.

**Vedr. § 20: Miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte regler om udendørs hold af landbrugsdyr og heste, herunder om mulighed for skygge og adgang til stald eller læskur.**

**Stk. 2. Ministeren kan fastsætte regler om, at landbrugsdyr og heste af bestemte racer og krydsninger heraf kan holdes ude døgnet rundt i vinterperioden og i perioder med vinterlignende vejr uden adgang til læskur eller bygning, såfremt de naturgivne forhold tillader det.**

Det fremgår af lovbemærkningerne, at bemyndigelsen er ny og indebærer, at ministeren ikke blot kan fastsætte regler, der svarer til gældende regler vedr. malkekvæg og heste, men også regler der omfatter andre landbrugsdyr.

Det Dyreetiske Råd peger i sin Udtalelse om brug af dyr til rewilding ved naturforvaltning (2018)<sup>5</sup> på en række potentielle problemområder ved hold af udegående dyr, og hvor dyr kan være af andre arter end kvæg og heste. Rådet kan derfor tilslutte sig muligheden for at fastsætte regler for udendørs hold af landbrugsdyr og heste generelt.

**Vedr. § 26: Den, der vil aflive et dyr, skal sikre sig, at dyret aflives så hurtigt og så smertefrit som muligt.**

**Stk. 2. Miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte regler om aflivning, herunder slagtning af dyr. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om forbud mod visse former for aflivning, herunder slagtning, samt regler om, at aflivning, herunder slagtning, af visse dyr kun må foretages af en dyrlæge eller en anden særlig uddannet person.**

Det fremgår af lovbemærkningerne, at dyreværnslovens § 13, stk. 1, 2. pkt., om forbud mod aflivning af dyr ved drukning, ikke videreføres i en form, hvor dette gælder alle dyrearter. Begrundelsen er, at der for en række laverestående dyrearters vedkommende, fx insekter og snegle, ikke synes at være videnskabelig dokumentation for, at disse føler smerte og lidelse ved drukning.

Det fremgår videre af lovbemærkningerne, at bemyndigelsen i lovforslagets § 26, stk. 2, vil blive brugt til i bekendtgørelsesform at fastsætte et forbud mod at aflive hvirveldyr, undtagen fisk, ved drukning. Endelig bemærkes det, at såfremt der senere kommer videnskabelig dokumentation for andre dyrearters mulige evne til at føle smerte og lidelse ved drukning, kan der i takt hermed fastsættes regler for disse.

Det Dyreetiske Råd anførte i sin Udtalelse om dyreværnsloven (2016)<sup>1</sup>, at lovgivningen skal give mening i forhold til den praksis, der generelt anses for acceptabel (s. 12). Dette kunne fx gælde den forskel, der er på, om der er tale om aflivning af fx en hund eller en edderkop. Rådet påpeger dog videre, at der uanset et evt. mangelfuldt vidensgrundlag bør udvises respekt for dyrene som de levende væsener, de er, uafhængigt af deres værdi for mennesker.

Det Dyreetiske Råd kan på den baggrund tilslutte sig forslaget, men Rådet udtrykker samtidig bekymring for, om dette vil stille hvirvelløse dyr endnu ringere end i dag, når deres interesser skal afvejes mod hensyn til mennesker. Forskningen på netop hvirvelløse dyrs velfærd er stigende i disse år, og Rådet opfordrer derfor til, at denne udvikling følges nøje, så lovgivningen om nødvendigt kan tilpasses ny viden.

***Vedr. § 28, stk. 5: Ministeren kan fastsætte regler om forbud mod visse typer af operative og lignende indgreb.***

Det fremgår af lovbemærkningerne, at § 4, nr. 3, i lov om værn for dyr, jf. lovbekendtgørelse nr. 335 af 8. juli 1983, stadig er gældende, jf. dyreværnslovens § 32, stk. 2, indtil den afløses af regler fastsat i medfør af loven, jf. indeværende lovforslags § 73, stk. 2. Bemyndigelsen i den foreslåede § 28, stk. 5, vil kunne anvendes til at fastsætte regler, som kan afløse bestemmelserne i den omtalte § 4, nr. 3.

Ifølge den omtalte § 4, nr. 3 er det forbudt at bruge andre levende hvirveldyr end fisk som agn. Det fremgår videre af lovbemærkningerne, at anvendelse af levende fisk som agn indebærer, at de får sat en krog igennem følsomt væv, hvilket må anses for at være omfattet af begrebet ”operative og lignende indgreb”.

Det Dyreetiske Råd anbefalede i sin Udtalelse om lystfiskeri (2013)<sup>6</sup> et forbud mod brug af levende fisk som agn (s. 33). Rådet hilser derfor velkomment, at de dyrevelfærdsmæssige problemer med denne praksis anerkendes, og Rådet ser frem til, at muligheden for at forbyde brugen af levende fisk som agn anvendes.

***Vedr. § 29, stk. 4: Miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte regler om hold og fremvisning af dyr i cirkus, forlystelsesparker og lignende***

***virksomheder, herunder om forbud mod hold og fremvisning af visse dyrearter.***

Det fremgår af lovbemærkningerne, at den nugældende bestemmelse i dyreværnslovens § 17, stk. 4, hermed foreslås præciseret og ændret således, at bemyndigelsen til ministeren til at kunne fastsætte regler om forbud mod hold og fremvisning af visse dyr i cirkus m.v. også omfatter elefanter og søløver.

Det fremgår videre af lovbemærkningerne, at bemyndigelsen vil blive anvendt til at ændre bekendtgørelse om hold og fremvisning af dyr i cirkus mv., således at det fremover forbydes at holde og fremvise elefanter, søløver og zebraer i cirkus. Det forudsættes, at der i forbindelse med indførelse af et forbud vil blive fastsat passende overgangsregler for de virksomheder, der i dag driver virksomhed med hold og fremvisning af disse dyr, så det sikres, at forbuddet ikke kommer til at udgøre et ekspropriativt indgreb.

Det Dyreetiske Råd har ikke i forbindelse med indeværende høring drøftet, hvorvidt der bør være et forbud mod hold og fremvisning af de nævnte dyr i cirkus eller ej. Rådet har dog tidligere udtalt sig om hold og fremvisning af dyr i cirkus i høringssvar i 2003<sup>7</sup> og 2008<sup>8</sup>. Rådet har efter anmodning fra miljø- og fødevareministeren for nylig afgivet Udtalelse om dyreetiske og dyrevelfærdsmæssige overvejelser i forbindelse med omplacering af vilde dyr, der har været holdt i cirkus (2018)<sup>9</sup>. Rådet skitserer i udtalelsen en række muligheder og peger på, at det ved indførelsen af et forbud mod vilde dyr i cirkus er vigtigt at tillade en tilstrækkelig overgangsordning til at kunne sikre en ansvarlig afhændelse af dyrene.

***Vedr. § 32: Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, at der i forbindelse med erhvervsmæssigt salg af dyr, bortset fra landbrugsdyr og heste, til private skal udleveres skriftlig information til køberen om forsvarlig pasning og pleje af dyret.***

Det fremgår af lovbemærkningerne, at forslaget er en videreførelse af dyreværnslovens § 18, stk. 3 og 4, dog således at forslaget undtager salg af heste fra kravet om skriftlig information.

Det Dyreetiske Råd har ved flere lejligheder, senest ved høringssvar til høring om forslag til lov om ændring af lov om hold af heste i 2016<sup>10</sup>, peget på, at mange hesteejere ikke har tilstrækkeligt kendskab til heste, og at dette er et område, hvor der bør sættes ind. Rådet vil fortsat opfordre til, at der er opmærksomhed på, om hesteejernes vidensniveau kan løftes gennem lovmæssige tiltag. Rådet anbefaler derfor, at muligheden fastholdes for at kunne stille krav om udlevering af skriftlig information ved salg af heste.

***Vedr. § 35: Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om avl af familie- og hobbydyr.***

Det fremgår af lovbemærkningerne, at forslaget uændret viderefører dyreværnslovens § 12, stk. 3. Det fremgår videre, at bemyndigelsen ikke påtænkes anvendt på nuværende tidspunkt, men giver mulighed for at fastsætte regler baseret på målbare parametre for

negative avlsegenskaber, såfremt fremtidig videnskabelig viden giver mulighed for at fastlægge sådanne parametre. Det anføres videre, at bestemmelsen sender et vigtigt signal om, at enhver, der avler familie- og hobbydyr, skal have fokus på dyrenes velfærd og sundhed. Formålet med at fastsætte regler i medfør af den foreslåede bemyndigelse er at sikre bedre velfærd for hunde og andre familie- og hobbydyr, som på grund af modetrends avles med fokus på visse karakteristika f.eks. lange ører eller meget flad snude, der kan give sundhedsproblemer for dyrene, som kan kompromittere deres velfærd.

Det Dyreetiske Råd hilser velkomment, at bestemmelsen videreføres, men finder det beklageligt, at der ikke umiddelbart er planer om at anvende den. Rådet har ved flere lejligheder udtalt sig om avl af familie- og hobbydyr. I Udtalelse om avl af dyreracer, hvor fødselsvanskeligheder vil forekomme hyppigt (1998)<sup>11</sup>, bemærkede Rådet, at overvejelserne omkring avl af dyreracer, der med stor sandsynlighed kun kan føde ved kejsersnit, ikke kun angik Belgisk Blåhvidt kvæg, som udtalelsen tog udgangspunkt i, men også fx visse hunderacer. I Udtalelse om avl af hunde og katte (1999)<sup>12</sup> drøftede Rådet både problemer i relation til avlsmål (fx overtypning) og til arvelige sygdomme. I Udtalelse om familie- og hobbydyr (2008)<sup>13</sup> mindede Rådet om anbefalingerne fra 1999 og pegede på, at Sverige havde indført regler vedrørende avl af hunde og katte. Rådet henledte i udtalelsen i 2008 samtidig opmærksomheden på, at problemer med arvelige sygdomme og overtypning også er iagttaget ved avl på andre dyrearter. Rådets anbefalinger i relation til avl af hunde og katte blev derfor udbredt til at omfatte avl af familie- og hobbydyr generelt. I høringssvar til høring om forslag til lov om ændring af dyreværnsloven og lov om dyrlæger (2014)<sup>4</sup> konstaterede Rådet, at problemerne ikke er løst ad frivillighedens vej og tilsluttede sig forslaget om at indsætte en bemyndigelsesbestemmelse i dyreværnsloven, der gav ministeren mulighed for at fastsætte regler om avl af familie- og hobbydyr.

Det er således nu 20 år siden, at Det Dyreetiske Råd første gang pegede på problemer i relation til avl af hunde og senere også i relation til andre familie- og hobbydyr. Rådet anbefaler, at der indhentes erfaringer fra Sverige og evt. andre lande vedrørende regler for avl af hunde og katte med henblik på at anvende bestemmelsen i § 32 til at fastsætte regler i Danmark. Rådet peger i den forbindelse på, at forhold som fx behov for kejsersnit og operative korrektioner kan indgå i de efterspurgte parametre.

#### ***Vedr. § 62, Stk. 5: Forsøg på overtrædelse af §§ 6-7 kan straffes.***

Det fremgår af lovbemærkningerne, at forslaget som noget nyt i forhold til den gældende dyreværnslov indebærer, at forsøg på at anvende levende dyr ved øvelses- og kapskydninger (§ 6) kan straffes. Miljø- og Fødevareministeriet finder det hensigtsmæssigt, at forsøg på overtrædelse af bestemmelsen bør kunne straffes, idet anvendelse af levende dyr til øvelses- og kapskydning må forventes at kunne påføre dyrene væsentlig smerte og lidelse. Lovforslagets § 7 fastsætter et forbud mod dyrekampe og et forbud mod afholdelse af dyrekampe. Lovforslagets § 62, stk. 5 viderefører muligheden for at kunne straffe forsøg på at lade en hund deltage i hundekampe og afholdelse af hundekampe, dog således at forbuddet udvides til at gælde for alle dyr.

Det Dyreetiske Råd kan tilslutte sig dette.



Med venlig hilsen,

Stine B. Christiansen  
Sekretariatsleder

<sup>1</sup> Udtalelse om dyreværnsloven (2016):

<https://detdyreetiskeraad.dk/udtalelser/udtalelse/pub/hent-fil/publication/udtalelse-om-dyreværnsloven-2016/>

<sup>2</sup> Dyreetik, dyrevelfærd og Det Dyreetiske Råd (2016):

<https://detdyreetiskeraad.dk/udtalelser/udtalelse/pub/hent-fil/publication/dyreetik-dyrevelfaerd-og-arbejdet-i-det-dyreetiske-raad-2015/>

<sup>3</sup> Udtalelse om menneskers seksuelle omgang med dyr (2006):

<https://detdyreetiskeraad.dk/udtalelser/udtalelse/pub/hent-fil/publication/udtalelse-om-menneskers-seksuelle-omgang-med-dyr-2006/>

<sup>4</sup> Høringssvar af 28. november 2014 til høring om forslag til lov om ændring af dyreværnsloven og lov om dyrlæger:

<https://detdyreetiskeraad.dk/udtalelser/udtalelse/pub/hent-fil/publication/hoeringssvar-om-dyreværnsloven-og-dyrlaegeloven-2014/>

<sup>5</sup> Udtalelse om brug af dyr til rewilding ved naturforvaltning (2018):

<https://detdyreetiskeraad.dk/udtalelser/udtalelse/pub/hent-fil/publication/udtalelse-om-brug-af-dyr-til-rewilding-ved-naturforvaltning-2018/>

<sup>6</sup> Udtalelse om lystfiskeri (2013):

<https://detdyreetiskeraad.dk/udtalelser/udtalelse/pub/hent-fil/publication/udtalelse-om-lystfiskeri-2013/>

<sup>7</sup> Høringssvar af 12. september 2003 til høring om Rådet vedrørende hold af særlige dyrs udtalelse af 21. juli 2003 om fremvisning af vilde dyr i cirkus m.v.:

<https://detdyreetiskeraad.dk/udtalelser/udtalelse/pub/hent-fil/publication/hoeringssvar-om-dyr-i-cirkus-2003/>

<sup>8</sup> Høringssvar af 2. december 2008 til høring over rapport om hold og fremvisning af dyr i cirkus m.v.:

<http://detdyreetiskeraad.dk/udtalelser/udtalelse/pub/hent-fil/publication/hoeringssvar-om-dyr-i-cirkus2008/>

<sup>9</sup> Udtalelse om dyreetiske og dyrevelfærdsmæssige overvejelser i forbindelse med omplacering af vilde dyr, der har været holdt i cirkus.

<https://detdyreetiskeraad.dk/udtalelser/udtalelse/pub/hent-fil/publication/udtalelse-om-omplacering-af-vilde-cirkusdyr-2018/>

<sup>10</sup> Høringssvar af 16. juni 2016 til høring om forslag til lov om ændring af lov om hold af heste:

<https://detdyreetiskeraad.dk/udtalelser/udtalelse/pub/hent-fil/publication/hoeringssvar-om-hesteloven-2016/>

<sup>11</sup> Udtalelse om avl af dyreracer, hvor fødselsvanskeligheder vil forekomme hyppigt (1998):

<https://detdyreetiskeraad.dk/udtalelser/udtalelse/pub/hent-fil/publication/udtalelse-om-avl-af-dyreracer-hvor-foedselsvanskeligheder-vil-forekomme-hyppigt-1998/>

<sup>12</sup> Udtalelse om avl af hunde og katte (1999):

<https://detdyreetiskeraad.dk/udtalelser/udtalelse/pub/hent-fil/publication/udtalelse-om-avl-af-hunde-og-katte-1999/>

<sup>13</sup> Udtalelse om familie- og hobbydyr (2008):

<https://detdyreetiskeraad.dk/udtalelser/udtalelse/pub/hent-fil/publication/udtalelse-om-familie-og-hobbydyr-2008/>

## **Christin Lia (FVST)**

---

**Fra:** Det veterinære Sundhedsråd (FVST)  
**Sendt:** 9. november 2018 10:58  
**Til:** Veterinær Dyrevelfærd og Veterinærmedicin 15  
**Cc:** Christin Lia (FVST); Henriette Oldager (FVST)  
**Emne:** j.nr. 2018-15-31-00108 - Høring over forslag til dyrevelfærdslov

### ***Det Veterinære Sundhedsråd har følgende kommentarer til høringen:***

*Det Veterinære Sundhedsråd finder, at lovens tidligere/oprindelige navn Dyreværnsloven bør opretholdes. Rådet finder, at ordet dyreværn signalerer en grundlæggende holdning om beskyttelse af dyr mod mishandling, vanrøgt og anden unødigt lidelse, som det er vigtigt at signalere i lovens navn. Alternativt finder Rådet at navnet "Dyrebeskyttelsesloven" favner begreber dyreværn, dyrevelfærd og dyreetik og samtidig er genkendeligt i international sammenhæng.*

Rådet foreslår §1 ændret til :

*Loven har til formål at sikre varetagelsen af dyreværnshensyn, dyrevelfærdsmæssige og dyreetiske hensyn.*

Med venlig hilsen  
P.V.R

**Lissi V. Karlsen**

Specialkonsulent IDyrlæge I Sekretariatet for Det Veterinære Sundhedsråd  
[lzk@fvst.dk](mailto:lzk@fvst.dk) | direkte tlf.: 72276711 | [www.DetVetSund.dk](http://www.DetVetSund.dk)

**Miljø- og Fødevareministeriet**

Det Veterinære Sundhedsråd I Stationsparken 31 I 2600 Glostrup I Tlf. +45 72 27 69 00



Miljø- og Fødevareministeriet  
Fødevarestyrelsen  
Stationsparken 31-33  
2600 Glostrup

Att. Henriette Oldager

**DOSO**  
RØRHOLMSVEJ 5  
HØSTERKØB  
2970 HØRSHOLM  
Tlf. 24776497  
E-mail. doso@doso.dk

Høsterkøb den 14. november 2018

## **Vedr. høring over forslag til dyrevelfærdslov (J.nr. 2018-15-30-00108).**

DOSO mener, at en strukturel forenkling af love og bekendtgørelser ifm. dyrevelfærd er positivt, og vi kan tilslutte os den opdeling af lovene, som lovudkastet foreslår. Udkastet giver dog meget store beføjelser til den siddende miljø- og fødevareminister, idet ændringer i loven nu ikke behøver at blive forelagt for Folketinget, men kan ske gennem en bekendtgørelse. Derfor understreger DOSO, at den forenklede lovstruktur under ingen omstændigheder må forringe beskyttelsen af dyrene.

Vi har følgende bemærkninger til teksten i lovudkastet:

***Vedr. § 3: Enhver, der holder dyr, skal sørge for, at de behandles omsorgsfuldt, herunder at de huses, fodres, vandes og passes under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer.***

Historisk set, er dyreværnsager vurderet ud fra fysiske beviser. Dette har hidtil afstedkommet ufuldstændige sagsbehandlinger, idet mange manglende behov hos dyrene slet ikke er indgået i sagen. DOSO foreslår derfor, at der fremover indkaldes fagfolk med "anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer", så loven anvendes mere korrekt idet både fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov afdækkes.

Fx må man nødvendigvis sætte klare regler for, hvordan man inddrager hensynet til udviklingsstadier af fostre og æg indtil fødsel/klækning. Man må også tage i betragtning, at nyere forskning har sandsynliggjort, at også ikke-hvirveldyr (fx bløddyr og pighuder) har behov, som man ikke tidligere har været opmærksom på.



***Vedr. § 6: Det er forbudt at anvende levende dyr som mål ved øvelses- og kapskydninger.***

DOSO noterer sig med glæde, at der nu gives mulighed for straf for forsøg på at anvende levende dyr ved øvelses- og kapskydninger (§ 62 stk. 5).

***Vedr. § 7: Det er forbudt at lade et dyr deltage i dyrekampe. Det er endvidere forbudt at afholde dyrekampe.***

Det er også glædeligt, at det fremover bliver lettere at straffe overtrædelse af forbud mod dyrekampe og forbud mod afholdelse af dyrekampe – specielt fordi forbuddet nu er udvidet til at gælde alle dyr, og ikke kun hvis man lader en hund deltage i hundekampe og/eller står for afholdelse af hundekampe (§ 62 stk. 5).

***Vedr. § 19, stk. 2: Inden ministeren fastsætter regler efter stk. 1 vedrørende dyr i landbruget, hvor fastsættelse af reglerne ikke beror på en forpligtelse af international karakter, skal landbrugets organisationer, der særligt berøres af reglerne, inddrages, hvis reglerne vil være af indgribende betydning for landbruget. Inddragelsen af landbrugets organisationer, jf. 1. pkt., skal ske forud for udarbejdelse af forslag til regler.***

***§ 19, stk. 3: Ved fastsættelse af regler efter stk. 1 om dyr i landbruget skal der fastsættes overgangsordninger, der sikrer, at landbruget får rimelig tid til at omstille sig.***

Det er ikke rimeligt, at landbrugets organisationer skal have mulighed for på forhånd at blive inddraget i drøftelserne, når der skal fastsættes regler for produktionsdyrenes ve og vel. Landmændene og dyrene er lige parter i sådanne diskussioner, og sidstnævnte repræsenteres af dyreværnsorganisationerne, som naturligvis skal inddrages på lige fod med landbrugets organisationer. Muligheden for at komme til orde senere i forløbet (jvf. § 61) er ikke tilstrækkelig. Det er ikke meget et høringssvar kan ændre, når en lovtækt først foreligger.

I forbindelse med overgangsordninger for landbruget er det også rimeligt, at dyreværnsorganisationerne er med i første række når begrebet "rimelig tid" skal diskuteres.

**DOSO**

RØRHOLMSVEJ 5  
HØSTERKØB  
2970 HØRSHOLM  
Tlf. 24776497  
E-mail. doso@doso.dk



**Vedr. § 28, stk. 5: Ministeren kan fastsætte regler om forbud mod visse typer af operative og lignende indgreb.**

At sætte en krog med modhager fast i ryggen på en levende fisk definerer DOSO, som lignende indgreb, når der sammenlignes med visse typer af operative indgreb. Derfor hilser DOSO det velkomment, at Ministeren nu får mulighed for at forbyde lystfiskeri med levende agn. I den forbindelse skal det nævnes, at Det Dyreetiske Råd for nogle år siden anbefalede et sådant forbud.

**DOSO**

RØRHOLMSVEJ 5  
HØSTERKØB  
2970 HØRSHOLM  
Tlf. 24776497  
E-mail. doso@doso.dk

**Vedr. § 35: Miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte regler om avl af familie- og hobbydyr.**

Denne mulighed fik Ministeren for 5 år siden, efter at en arbejdsgruppe under Justitsministeriet havde påpeget de store problemer, som både hunde og katte udsættes for ved den ekstreme avl (overtypning). Bemyndigelsen er dog aldrig blevet brugt, idet man har ment, at problemerne kunne løses af frivillighedens vej. Som årene er gået, har det vist sig at denne vej ikke er farbar, når det drejer sig om at komme de mange problemer til livs. Derfor er det DOSO's håb, at mulighederne i § 35 i nær fremtid bliver udnyttet.

Med venlig hilsen  
DOSO

Peter Møllerup  
Formand



15.nov. 2018

### **Høringssvar over forslag til dyrevelfærdslov – J. nr. 2018-15-30-00108**

I Dyrefondet finder vi det helt overordnet betænkeligt, at langt de fleste dyrevelfærdsmæssige og dyreetiske forhold fremover vil kunne fastsættes af den til enhver tid værende Miljø – og fødevareminister. At lovarbejdet tager tid, må aldrig blive en undskyldning for et væld af rammelove med tilhørende bekendtgørelser, da det vil svække hele demokratiets grundtanke.

Vi finder, at området er så væsentligt, at et samlet Folketing bør tage stilling til såvel forbedringer som forringelser. Dog er det yderst positivt, at der i § 61 tillægges dyreværnsorganisationer og andre organisationer udtaleret, dog bør denne paragraf omformuleres, idet udtaleretten i det foreslåede er begrænset til at gælde i tilfælde, hvor organisationen særligt berøres af reglerne. Der bør ikke ske forringelser af dyreværnsorganisationer eller andres hørringsret, som vi kender den i dag.

Det er gennemgående for lovforslaget, at der er indsat en bred bemyndigelse til ministeren, men da det er **kan** bestemmelser, vides det ikke for nuværende om bemyndigelsen vil blive brugt og i givet fald til hvad og ikke mindst hvornår. Dette kan betyde såvel forringelser som forbedringer for dyrevelfærden som vi kender reglerne i dag, men det står hen i det uvisse.

I Dyrefondet er vi glade for, at der nu foreslås indført en formålsbestemmelse, der indeholder såvel dyrevelfærdsmæssige forhold som dyreetiske forhold.

Forslaget i dens nuværende udformning skelner mellem hest og hund, hvilket syntes ulogisk og brydende med ideen om, at det artsspecifikke flyttes til særskilte love eller bekendtgørelser.

I bemærkningerne til § 3 anføres det, at pligten til omsorgsfuld behandling også indebærer en pligt til ikke at efterlade dyr. Der nævnes eksemplet med katten i sommerhuset, som man regelmæssigt har fodret, ikke blot kan efterlades, idet man iht. lovforslaget har påtaget sig et ansvar. Det ansvarsfulde dyrehold ligger Dyrefondet meget på sinde, men for kattene eksisterer der et identifikationsproblem, idet mærkning af ejerkatte ikke er obligatorisk, hvilket ministeren bør få bemyndigelse til at indføre.

Endvidere er det positivt, at forsøg på at anvende dyr ved øvelses- og kapskydninger fremover vil kunne straffes.

I Dyrefondet hilser vi det velkomment, at alle dyrekampe og afholdelse af disse foreslås forbudt, da dyr i kampe vil opleve smerte, lidelse og angst.

I lovforslagets § 10 er det positivt, at der er taget stilling til, at ministeren bemyndiges til at fastsætte regler for at dyr skal tilses oftere end mindst 1 gang om dagen, hvilket jo må anses som et absolut minimum.

Vi havde videre gerne set, at bestemmelsen havde omfattet alle dyr også de fritgående dyr på græs eller lign, idet et jævnligt tilsyn er et alt for upræcist begreb.

I § 26 havde Dyrefondet ønsket, at forbuddet mod drukning var opretholdt i selve loven og ikke påtænkt flyttet til en bekendtgørelse, idet drukning er en uacceptabel aflivningsform.

I § 28 ser vi, at det er helt afgørende med en præcisering af formuleringen "uvæsentlig smerte af forbigående beskaffenhed", idet denne formulering giver alt for vide fortolkningsmuligheder, der jo ikke nødvendigvis højner dyrevelfærden.

Dyrefondet finder det meget positivt, at det fremover påtænkes at forbyde hold og fremvisning af elefanter, søløver og zebraer. Selvom dette vil ske i form af en bekendtgørelse.

Dyrefondet anser det som et tilbageskridt, såfremt der åbnes op for flere dispensationer fra udstillingsforbuddet, idet udstillingsforbuddet netop understøtter forbuddet mod øre- og halekupering. Der bør sendes et klart politisk signal om, at vi i Danmark ønsker hele hunde.

Bemyndigelsen der foreslås indført i § 34 ser Dyrefondet meget gerne udvidet, så forbud mod salg af hunde på markeder tillige omfatter kattekillinger, da kattekillingerne i lighed med hundehvalpe er både fysisk og mentalt sårbare. Videre er faren for impuls køb og konsekvenserne heraf til at få øje på.

Det fremgår af bemærkningerne til § 37, at forbuddet kun gælder erhvervsmæssig indførsel, produktion og handel med skind og skindprodukter fra hunde og katte. I Dyrefondet mener vi, at forbuddet bør gælde alle henset til den særstilling som hund og kat indtager i mange menneskers bevidsthed.

Med hensyn til den brede bemyndigelse der lægges op til at give ministeren på hele dyretransportområdet, er det Dyrefondets håb henset til de mange rigtig grimme eksempler, der har været fremme, at der vil ske en gevaldig opstramning af såvel regler, men også øget kontrol. Alt for mange dyr lider under alt for lange transporter og under kummerlige vilkår.

Afslutningsvis ser vi gerne højere straffe end de i kapitel 22 foreslåede, idet dyr er levende væsner, der ikke skal udsættes for smerte, lidelse, angst, varigt mén og væsentlig ulempe.

Med venlig hilsen

Vibeke Haslund

Direktør

Dyrefondet



**DYRENES  
BESKYTTELSE**

# Høring over forslag til dyrevelfærdsløv (Lovkompas)



November 2018

## **Baggrund**

Med henvisning til mail af 11-10-2018, hvormed Fødevarestyrelsen (i relation til 'Lovkompas') lægger forslag til Dyrevelfærdslov på Høringsportalen (j.nr. 2018-15-30-00108), skal Foreningen hermed bemærke, som følger:

## **Generelle bemærkninger**

Dyrenes Beskyttelse (DB) er af den opfattelse, at det overordnede princip for strukturering af lovgivning på dyrevelfærdsområdet skal være at sikre bedst mulig beskyttelse af dyr.

DB anerkender, at bemyndigelsesbestemmelser giver mulighed for en mere fleksibel tilpasning af regelsættet på baggrund af f.eks. ny viden. Omvendt finder Foreningen, at der skal udvises agtpågivenhed i og med, at dyrevelfærden fremover primært reguleres på administrativt niveau, hvorved ændringer ikke underlægges samme politiske og demokratiske kontrol, som en lovbehandling er udtryk for. Dertil kommer, at der ved fremtidige bekendtgørelsesændringer ikke garanteres samme grad af konsekvensvurdering af ændringerne, ift. økonomi, miljø og administration som ved lovændringer.

DB finder anledning til på det kraftigste at understrege, at forudsætningen for arbejdet med Lovkompas er, at der ikke sker tilbageskridt for dyrevelfærden, i.e. at der ikke som følge af denne proces må ske forringelser af indhold i lovgivningens dyrebeskyttelsesbestemmelser.

Udover at DB tager forbehold for, at der ikke bør ske nogen form for dyrevelfærds-mæssige forringelser, må der ej heller opstå en situation, hvor der opstår et lovgivningsmæssigt tomrum el. periode, hvor der ikke er gældende regler på et område (i.e. de gældende bestemmelser skal forblive i kraft, indtil nye er helt klar til at erstatte disse, jf. § 76, stk. 4).

### Vedr.: Inddragelse af interessenter og høringer samt sund demokratisk praksis m.v.

Dyrenes Beskyttelse ønsker et paradigmeskifte i synet på forskellige interessenter. DB mener ikke at Landbruget med en moderne Dyrevelfærdslov kan opretholde sin særstatus, hvorved andre legitime interessenter diskrimineres: da dyrene ikke kan tale deres egen sag, må det være rimeligt at f.eks. dyreværnsforeninger, som alene har til formål at tjene dyrenes tarv, og ikke kommercielle, produktionsøkonomiske hensyn m.v., gives samme vilkår.

DB henstiller til, at andre relevante interessenter, som dyreværnsforeninger, også *eksplicit* nævnes i § 19, stk. 2. Generelt bør interessenter inddrages tidligst muligt i overvejelserne om, dels ændring af eksisterende lovgivning, dels initiativtagen til ny lovgivning (også udover det der fremgår af § 61).

Det er alt for sent for DB først at blive inddraget i de officielle høringer; det er afgørende vigtigt at blive inddraget så tidligt som overhovedet muligt, altså så snart der er de allerførste

idéer/tanker/overvejelser omkring revidering af eller indførelse af ny lovgivning. DB forbeholder sig også ret til at være initiativtager hertil.

De officielle høringer bør foretages med tilstrækkeligt lange og realistiske tidsfrister, som tillader, at høringsparter får en reel chance for at forholde sig til materialet.

Udover god demokratisk praksis (med tidlig inddragelse af alle relevante interessenter i forbindelse med regeldannelse/-ændringer samt tilstrækkeligt lange høringsfrister på udkast til ny lovgivning) stiller Lovkompass også store krav til politisk ansvarlighed for at sikre kontinuitet på Dyrevelfærdsområdet, uanset skiftende regeringer. DB opfordrer til, at dette vilkår eksplicit indskrives i lovbemærkningerne.

#### Vedr.: Formålsparagraf § 1

Dyrenes Beskyttelse har hele tiden håbet på, at Lovkompass ville blive anledningen til, at en moderne 'Dyrevelfærdslov' kunne erstatte den hidtidige 'Dyreværnslov'. DB er af den opfattelse, at der er meget mere end dyreværn knyttet til begrebet 'dyrevelfærd', så hensigten er bestemt sympatisk.

DB mener imidlertid ikke, at den foreslåede *formålsparagraf* afspejler ambitionen for en moderne dyrevelfærdslov. Forslaget er rent mekanistisk og indeholder f.eks. end ikke ordene/begreberne 'god dyrevelfærd', 'dyrebeskyttelse', 'respekt' og 'dyreetik'.

Det bør fremgå, at hele formålet er til stadighed at fremme god dyrevelfærd og respekt for dyr. Derudover at dyr har en egenværdi uafhængigt af den nytteværdi, som de måtte have for mennesker.

Dyrene skal holdes i et godt miljø og på en sådan måde, dels at deres velfærd fremmes, dels at de kan udføre sådan adfærd, som de er stærkt motiveret for og som er vigtig for deres velbefindende (naturlig adfærd), dels at adfærdssygdomme forebygges.

DB henviser FVST til at finde inspiration i relativt nye dyrevelfærdslove i Sverige og Norge (samt i andre nord-vesteuropæiske lande).

#### Vedr.: Dyreforsøgsloven

I relation til *Dyreforsøgsloven* bør det almengyldige lovtekniske/juridiske princip om, at undtagelser til en almindelig lovregel helst ske i umiddelbar tilknytning til denne, gøres gældende. Det er en sund praksis, at dyrevelfærds-mæssige forhold, også for forsøgsdyr, har ophæng i Dyrevelfærdsloven; dyrs oplevelse af smerte, lidelse, angst, varigt men og væsentlig ulempe er jo heller ikke afhængigt af til hvilket formål (aktivitet) de anvendes (e.g. forsøg vs. produktion). Så en adskillelse giver heller ikke mening ud fra et dyrefagligt synspunkt. Det er derfor både mest logisk og korrekt at inkorporere forsøgsdyrsdelen i en samlet Dyrevelfærdslov, ligesom i f.eks. Sverige.

DB mener derfor ikke, at 'Lov om dyreforsøg' og 'Lov om kloning og genmodificering af dyr m.v.' fremfor skal bestå, hverken som selvstændige eller samlet i én lov.

Vedr.: Hundeloven

DB henstiller til, at også *Hundeloven* indarbejdes i den samlede Dyrevelfærdslov. Det giver ingen dyrefaglig mening at give hunde en særstatus i relation til andre dyr. (Alle dyr er lige for Dyreværnsloven/Dyrevelfærdsloven).

Såfremt det mod forventning alligevel besluttes at opretholde en særskilt Hundelov, vil DB opfordre til at denne "tømmes" for dyrevelfærds-mæssige regler, som så kan overføres til administrative forskrifter med ophæng i Dyrevelfærdsloven.

Det bemærkes, at der bør anvendes samme princip for strukturering af lovgivningen for hunde som på hesteområdet, da opbygningen af de nuværende regler har principielle lighedstræk (med dels dyrevelfærdsbestemmelser, dels andre bestemmelser): i.e. detailbestemmelser bør derfor henlægges til en artsspecifik bekendtgørelse.

Vedr.: Aflivning

DB er modstander af, at drukning ikke længere nævnes eksplicit. DB mener, at tvivlen bør komme dyrene til gode, og at der således lægges op til en forringelse af eksisterende lovgivning på området. Dyr, der kan drukne, bør omfattes af et sådant forbud, herunder også hvirvelløse dyr, som f.eks. insekter og snegle, uanset at der ikke p.t. måtte forefindes videnskabelig dokumentation for, at disse føler smerte og lidelse ved drukning.

DB er endvidere bekymret for retorikken, omtale og italesættelse af begrebet "skadedyr", og at effektivitet i skadedyrsbekæmpelse vejer tungere end (dyrevelfærds-mæssige) hensyn til dyret. Alle dyr bør være omfattet af forsvarlig dyrebeskyttelse, som reguleret i Dyrevelfærdsloven m.v. Man må aldrig glemme, at der er tale om levende og sansende væsener, uanset nytteetiske hensyn; hvad enten der er tale om aflivning af f.eks. rotter el. aflivning af et stort antal dyr i forbindelse med bekæmpelse af en alvorlig, smitsom sygdom.

Vedr.: Uddannelse

Uanset aftale i Veterinærforlig III er DB modstander af ophævelse af uddannelseskra- vedr. dyrevelfærd til andre personer (end den virksomhedsansvarlige), som er beskæftiget med landbrugsmæssigt hold af pelsdyr.

Generelt er det afgørende vigtigt, at alt personale, som har betydning for dyrenes velfærd, er tilstrækkeligt vidende og erfarne; uddannelse er et kardinalpunkt. DB mener, at det er den forkerte retning, som der lægges op til at bevæge sig i. Krav om uddannelse af andre end den besætningsansvarlige bør tværtimod udbredes til alt personale, som er involveret i pasning m.v. af dyr. I den forbindelse bør der findes inspiration i § 24, som vedrører uddannelseskra- vedr. andet end landbrugsdyr og heste.

Vedr.: Egenkontrol

DB mener ikke, at bemyndigelsesbestemmelse vedr. egenkontrol bør fjernes fra den nuværende Dyreværnslov, jf. §§ 4b og 24e. Egenkontrol er vigtig, når det kombineres med uvildig kontrol – og en fin indikator på drift/management (landmandskab).

Vedr.: Klageadgang

Der bør indføres bestemmelse om, at organisationer (f.eks. dyreværnsforeninger) kan være klageberettigede på dyrenes vegne (Kap. 18). Da dyr er umælende, levende og sansende

væsener (jf. § 1), som ikke er i stand til at tale deres egen sag, bør dyreværnsforeningerne betragtes som klageberettigede i relation til varetagelse af dyrenes tarv, eftersom disse ikke har andre, som forsvarligt kan varetage deres interesser - uden samtidigt at varetage andre hensyn. Dyreværnsforeninger bør på denne baggrund sikres relevant *klageadgang*. I det hele taget ønsker DB et opgør med 'tingsliggørelse' af dyr i lovgivning generelt.

Der kan drages en parallel til miljøområdet, hvor der er en udvidet kreds af klageberettigede, som gives ret til at klage på naturens/almen interessernes vegne: landsdækkende foreninger og organisationer, der har beskyttelse af natur og miljø eller væsentlige rekreative interesser som hovedformål, er klageberettigede i visse sager.

Tilsvarende bør gælde for klager på vegne af dyr.

## **Øvrige generelle bemærkninger**

DB understreger for en god ordens skyld, at det er uacceptabelt, hvis der i denne proces sker forringelser af dyrevelfærden, eftersom Lovkompass udtrykkeligt er blevet promoveret som et overordnet strukturarbejde i relation til dyreværnslovgivningen.

DB skal venligst anmode om, at der fremlægges en tidsplan for udrulning af Lovkompass, herunder i relation til rækkefølgen af de påtænkte justeringer. Det er af afgørende betydning, at der gives tilstrækkeligt lange tidsfrister til at sikre interessenternes mulighed for at påvirke processen, i kraft af hørings svar m.v. DB finder, at der skal være fuld åbenhed og transparens omkring en proces med så store ændringer af lovstrukturen, som der er lagt op til.

DB skal derfor opfordre til, at der nedsættes et interessentudvalg, som holdes tæt orienteret om – og får mulighed for at påvirke – det videre arbejde med Lovkompass. DB forventer, at alle interessenter gives samme stilling i denne proces, og ingen organisationer inddrages i større omfang, på et tidligere tidspunkt el. lign. end andre.

DB er tilhænger af, at der ikke sker svækkelse af de nuværende danske regler på dyrevelfærdsområdet. I det omfang det er muligt, bør Danmark derfor arbejde for udbredelse og sikring af et fælles højt beskyttelsesniveau på dyrevelfærdsområdet i internationale sammenhænge. DB ønsker, at der i videst muligt omfang gives mulighed for, at der kan fastsættes nationale særregler, som sikrer bedre dyrevelfærd.

Dyrenes Beskyttelse indgår selvfølgelig gerne i en dialog om ovenstående emner m.v.

Med venlig hilsen

Britta Riis, direktør

Søren Kent Pedersen, projektleder, dyrlæge, ph.d.

## Specifikke bemærkninger

**Tabel 1. Dyrenes Beskyttelses kommentarer til de enkelte bestemmelser i forslag til Dyrevelfærdslov:**

§ i Dyrevelfærdslov	DB's kommentarer
§ 1, 1. pkt.	<p>Dyrenes Beskyttelse har hele tiden håbet på, at Lovkompass ville blive anledningen til, at en moderne 'Dyrevelfærdslov' kunne erstatte den hidtidige 'Dyreværnslov'. DB er af den opfattelse, at der er meget mere end dyreværn knyttet til begrebet 'dyrevelfærd', så hensigten er bestemt sympatisk.</p> <p>DB mener imidlertid ikke, at den foreslåede <i>formålsparagraf</i>, afspejler ambitionen for en moderne dyrevelfærdslov. Forslaget er rent mekanistisk og indeholder f.eks. end ikke ordene/begreberne 'god dyrevelfærd', 'dyrebeskyttelse', 'respekt' og 'dyreetik'.</p> <p>Det bør fremgå, at hele formålet er til stadighed at fremme god dyrevelfærd og respekt for dyr. Derudover at dyr har en egenverdi uafhængigt af den nytteværdi, som de måtte have for mennesker.</p> <p>Dyrene skal holdes i et godt miljø og på en sådan måde, dels at deres velfærd fremmes, dels at de kan udføre sådan adfærd, som de er stærkt motiveret for og som er vigtig for deres velbefindende (naturlig adfærd), dels at adfærdssygdomme forebygges.</p> <p>DB henviser FVST til at finde inspiration i relativt nye dyrevelfærdslove i Sverige og Norge (samt i andre nord-vesteuropæiske lande):</p> <p><u>Norge:</u>  § 1. <i>Formål</i>  Formålet med loven er å fremme god dyrevelferd og respekt for dyr.</p> <p>§ 2. <i>Virkeområde</i>  Loven omfatter forhold som påvirker velferd hos eller respekt for pattedyr, fugler, krypdyr, amfibier, fisk, tifotkrepser, blekksprut og honningbier. Loven gjelder tilsvarende for utviklingsstadier av nevnte dyr dersom sanseapparatet tilsvarer utviklingsnivået hos levende dyr.</p> <p>§ 3. <i>Generelt om behandling av dyr</i>  Dyr har egenverdi uavhengig av den nytteverdien de måtte ha for mennesker. Dyr skal behandles godt og beskyttes mot fare for unødige påkjenninger og belastninger.</p> <p><u>Sverige:</u>  1 kap. <i>Inledande bestämmelser</i>  Lagens syfte  1 § Denna lag syftar till att säkerställa ett gott djurskydd och främja en god djurvelfärd och</p>



	<p>respekt för djur.</p> <p><b>2 kap. Allmänna bestämmelser om hur djur ska hanteras, hållas och skötas</b> <b>Grundläggande djurskyddskrav</b></p> <p><b>1 §</b> Djur ska behandlas väl och skyddas mot onödigt lidande och sjukdom. Djur som används i djurförsök ska inte anses vara utsatta för onödigt lidande eller sjukdom vid användningen om denna har godkänts av en djurförsöksetisk nämnd.</p> <p><b>God djurmiljö och naturligt beteende</b></p> <p><b>2 §</b> Djur ska hållas och skötas i en god djurmiljö och på ett sådant sätt att</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. deras välfärd främjas,</li> <li>2. de kan utföra sådana beteenden som de är starkt motiverade för och som är viktiga för deras välbefinnande (naturligt beteende), och</li> <li>3. beteendestörningar förebyggs.</li> </ol> <p>Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om villkor för eller förbud mot viss djurhållning för att tillgodose kraven enligt första stycket.</p> <p><b>Kompetenskrav</b></p> <p><b>3 §</b> Den som håller djur eller på annat sätt tar hand om djur ska ha tillräcklig kompetens för att tillgodose djurets behov. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om krav på särskild kompetens eller utbildning vid viss djurhållning eller viss annan verksamhet med djur.</p>
§ 1, 2. pkt.	DB foreslår, at eksplicit omtale af løsgående heste begrænses til §§ 53-55.
§ 2	DB foreslår, at formuleringen bliver 'levende og sansende væsener' (i.e. sentient beings), jf. EU-lovgivning og Lissabon-traktaten.
§ 3	<p>DB er bekymret for formuleringen i lovbemærkningerne, som følger:</p> <p style="text-align: center;"><i>"Ved vurdering af behovet skal der tages hensyn til dyrets art, graden af udvikling, tilpasning og tamhed, jf. de almindelige bemærkninger, afsnit 2.1.1.1. Graden af udvikling må i denne sammenhæng forstås som dyrets placering i det zoologiske system – hvirveldyr (pattedyr, fugle, krybdyr, padder og fisk) eller ikke-hvirveldyr (pighuder, bløddyr, leddyr, orme m.v.) og ikke som udviklingsstadier (fostre) indtil fødsel/klækning."</i></p> <p>Det er ikke rimeligt på den måde at "rangordne" dyr, og at de dyr, der rangerer højest, har krav på mere beskyttelse end lavere rangerende dyr. En konsekvens af denne tankegang kunne være, at f.eks. fisk ikke skal beskyttes på samme måde som pattedyr. Det er en virkelig forskelsbehandling af dyr, og DB skal opfordre til, at graden af udvikling helt slettes fra lovbemærkningerne. Til gengæld synes det mere oplagt at inkludere graden af udvikling i forhold til fostre, hvor der især er usikkerhed omkring aflivning af ufødte fostre fra de køer, der slagtes som højdrægtige, jf. § 27.</p>
§§ 4-7	Disse bestemmelser hører vel retteligt hjemme under overskriften 'Behandling og håndtering m.v. af dyr' (Kap. 3) og kan med fordel flyttes hertil.
§ 7	DB er tilhænger af en udvidelse af forbud mod dyrekampe (udover hunde også f.eks. haner).



## DYRENES BESKYTTELSE

§ 10	<p>DB ser positivt på tiltagene (i.e. bemyndigelser vedr. indhold, omfang og hyppighed af dyreejers/dyrlæges tilsyn samt registrering af døde dyr), jf. § 10, stk. 1-4.</p> <p>Vedrører bl.a. tilsyn af dyr på stald og græs samt dyrlægetilsyn. DB mener, at der skal sikres mindst 1 dagligt tilsyn af dyr, herunder heste, på græs, jf. § 20, også med tanke på forsvarligt tilsyn af dyr i tiden omkring fødsel.</p> <p>DB mener, at der er behov i perioder kan være behov for ekstra tilsyn af græssende dyr på græs på f.eks. naturarealer. Det vil typisk gøre sig gældende en våd vinter, hvor der kan mangle tørre liggearealer til dyrene (jf. § 10, stk. 2), men kan også omfatte perioder med ekstrem varme og tørke (i.e. i særligt kritiske perioder).</p>
§ 11	<p>DB ser positivt på tiltaget (i.e. udvidelse af bemyndigelsen til at fastsætte forbud mod hold af dyr på ubeboede steder).</p> <p>Med tanke på bl.a. hold af hunde på steder, hvor der ikke er beboelse: DB mener, at forbuddet vedr. hunde skal sikres videreført.</p>
§§ 10-11	<p>Disse bestemmelser hører vel retteligt hjemme under overskriften 'Rum og arealer, hvor dyr holdes, samt inventar m.v. heri' (Kap. 5) og kan med fordel flyttes hertil.</p>
§ 12, stk. 1	<p>DB ønsker de specifikke bestemmelser vedr. transport og håndtering af levende fisk videreført i ny lovgivning (i.e. Lov om værn for dyr, jf. LBK nr. 335 af 8. juli 1983, § 4, nr. 1 og 2.)</p> <p>DB ønsker tilføjet, at Ministeren kan fastsætte regler om mærkning og registrering af dyr. Ved denne bemyndigelse kan Ministeren på et senere tidspunkt indføre obligatorisk mærkning og registrering af katte, og evt. andre dyr.</p>
§ 13	<p>Denne bestemmelse hører vel retteligt hjemme under overskriften 'Rum og arealer, hvor dyr holdes, samt inventar m.v. heri' (Kap. 5) og kan med fordel flyttes hertil.</p>
§ 14	<p>DB ser positivt på tiltaget (i.e. forbud mod anvendelse af kraftmaskiner til forløsning af dyr).</p>
§ 17	<p>DB deler opfattelse af hov- og klovplejes væsentlige betydning for dyrevelfærd som reguleret i et særskilt kap. 4.</p>
§ 18	<p>DB foreslår en sproglig forfinelse: "Opholdsrum/-arealer, hvor dyr holdes..."</p>
§ 19, stk. 2	<p>Dyrenes Beskyttelse ønsker et paradigmeskifte i synet på forskellige interessenter. DB mener ikke at Landbruget med en moderne Dyrevelfærdslov</p>

	<p>kan opretholde sin særstatus, hvorved andre legitime interessenter diskrimineres: da dyrene ikke kan tale deres egen sag, må det være rimeligt at f.eks. dyreværnsforeninger, som alene har til formål at tjene dyrenes tarv, og ikke kommercielle, produktionsøkonomiske hensyn m.v., gives samme vilkår.</p> <p>DB henstiller til, at andre relevante interessenter, som dyreværnsforeninger, også <i>eksplicit</i> nævnes i § 19, stk. 2. Generelt bør interessenter inddrages tidligst muligt i overvejelserne om, dels ændring af eksisterende lovgivning, dels initiativtagen til ny lovgivning (også udover det der fremgår af § 61).</p> <p>Det er alt for sent for DB først at blive inddraget i de officielle høringer; det er afgørende vigtigt at blive inddraget så tidligt som overhovedet muligt, altså så snart der er de allerførste idéer/tanker/overvejelser omkring revidering af eller indførelse af ny lovgivning. DB forbeholder sig også ret til at være initiativtager hertil.</p> <p>De officielle høringer bør foretages med tilstrækkeligt lange og realistiske tidsfrister, som tillader, at høringsparter får en reel chance for at forholde sig til materialet.</p> <p>Udover god demokratisk praksis (med tidlig inddragelse af alle relevante interessenter i forbindelse med regeldannelse/-ændringer samt tilstrækkeligt lange høringsfrister på udkast til ny lovgivning) stiller Lovkompasset også store krav til politisk ansvarlighed for at sikre kontinuitet på Dyrevelfærdsområdet, uanset skiftende regeringer. DB opfordrer til, at dette vilkår eksplicit indskrives i lovbemærkningerne.</p>
§ 20, stk. 1	<p>DB ser positivt på tiltaget: DB imødeser en regulering af forhold for udegående dyr (under forskellige årstider) på bekendtgørelsesplan. Der er brug for regulering på tværs af dyrearter, som bl.a. fastsætter af bestemmelser for hold af dyr i hhv. sommer- og vinterperioden (jf. § 18).</p> <p>(I relation til hold af udegående dyr i vinterperioden m.v. har der hidtil været refereret til Fællesudtalelsen fra Det Veterinære Sundhedsråd/Dyreværnsrådet i relation til Dyreværnslovens generelle bestemmelser).</p>
§ 21	<p>Det fremgår af bemærkningerne til lovforslagets § 21, at den nuværende bestemmelse i dyreværnslovens § 7, stk. 2, ikke videreføres, idet det i politisk Veterinærforslag III 2018-2021 er aftalt, at uddannelseskrauet vedrørende dyrevelfærd til andre personer end den virksomhedsansvarlige, som er beskæftiget med landbrugsmæssigt hold af pelsdyr, ophæves.</p> <p>Dyrenes Beskyttelse finder imidlertid generelt, at der ikke bør ske nogen form for slækkelse af uddannelseskrauet for den besætningsansvarlige og andre, der beskæftiger sig med landbrugsmæssigt hold af dyr, jf. at graden af god dyrevelfærd erfaringsmæssigt beror på, hvordan dyrene håndteres. Der henvises også til dyreværnslovens § 2, der videreføres i lovforslagets § 3.</p> <p>Ministeren skal fortsat have beføjelse til at fastsætte krav til medhjælpere på</p>

	landbrugsbedrifter. For medhjælpere på minkfarme har kravet været gældende et mindre antal år; det faktum, at dyrevelfærden er blevet bedre bl.a. som følge af dette krav, viser, at beføjelsen bør være der. Der henvises til DB's høringssvar (jf. FVST j.nr. 2018-15-31-00434)
§ 26, stk. 2	<p>DB er modstander af, at drukning ikke længere nævnes eksplicit. DB mener, at tvivlen bør komme dyrene til gode, og at der således lægges op til en forringelse af eksisterende lovgivning på området. Dyr, der kan drukne, bør omfattes af et sådant forbud, herunder også hvirvelløse dyr, som f.eks. insekter og snegle, uanset at der ikke p.t. måtte forefindes videnskabelig dokumentation for, at disse føler smerte og lidelse ved drukning.</p> <p>DB er endvidere bekymret for retorikken, omtale og italesættelse af begrebet "skadedyr", og at effektivitet i skadedyrsbekæmpelse vejer tungere end (dyrevelfærds-mæssige) hensyn til dyret. Alle dyr bør være omfattet af forsvarlig dyrebeskyttelse, som reguleret i Dyrevelfærdsloven m.v. Man må aldrig glemme, at der er tale om levende og sansende væsener, uanset nytteetiske hensyn; hvad enten der er tale om aflivning af f.eks. rotter el. aflivning af et stort antal dyr i forbindelse med bekæmpelse af en alvorlig, smitsom sygdom.</p>
§ 27, stk. 1	DB henstiller til, at der som <i>minimum</i> fastholdes forbud mod slagtning/aflivning af landbrugsdyr/heste i den sidste <u>tiendedel</u> af drægtighedsperioden.
§ 27, stk. 2	DB opfordrer til, at der fastsættes bestemmelser, der sikrer forsvarlig håndtering af fostre i forbindelse med aflivning/slagtning af højdrægtige moderdyr, navnlig med tanke på dyrefostres smerteopfattelse.
§ 28	DB ønsker uændret videreførelse af lovkravet om et specifikt forbud mod isætning af ringe m.v. i trynen af svin, udover de tilfælde hvor der anvendes en glat ring for at hindre svinet i at rode i jorden.
§ 29, stk. 3, 1. pkt.	DB noterer sig, at det fremover er Ministeren, og ikke FVST, som skal give tilladelse til oprettelse af zoo's m.v. DB ønsker klarhed over, om det evt. er tanken at inddrage andre af Ministeriets styrelser(?)
§ 29, stk. 3, 2. pkt.	DB ser positivt på tiltaget (i.e. i relation til individuelle vilkår i tilladelser til zoo's m.v.)
§ 29, stk. 4, 2. pkt.	DB ser positivt på tiltaget (i.e. i relation til anmeldelse til FVST af turnéplan for cirkus m.v.)
§ 30	DB mener at der, også for andre dyr end hunde, bør fastsættes regler om, herunder om forbud mod, at dyr, som er blevet underkastet operative og lign.

	<p>indgreb, der har til formål at ændre dyrets udseende, udstilles eller på anden måde fremvises m. h. p. bedømmelse af dyrets ydre, dets brugsegenskaber eller færdigheder.</p> <p>Der henvises også til Hestelovens § 27 (i.e. enhver form for medicinering og behandling, herunder kirurgisk behandling, som har til formål at skjule sygdomssymptomer, så hesten kan træne og deltage i konkurrencer, er ikke tilladt).</p>
§ 31, stk. 3	<p>DB ser positivt på tiltaget (i.e. bemyndigelse til fastsættelse af særlige vilkår for tilladelse til virksomheder med erhvervsmæssig handel med og opdræt af dyr)</p> <p>DB noterer sig, at det er eksemplificeret med oplysninger om den tilsynsførende dyrlæges identitet.</p>
§ 34	<p>DB ser positivt på tiltaget (i.e. udvidelse af bemyndigelse til at omfatte forbud mod andre dyr end hunde på markeder/samlinger). DB opfordrer til, at forbuddet mod at sælge hunde på markeder på sigt udvides til også at omfatte andre sårbare dyr, hvor dyrevelfærdsmæssige hensyn ikke er forenelige med en sådan aktivitet.</p> <p>DB noterer sig også med tilfredshed udvidelse af begrebet 'markeder' til 'markeder og andre samlinger af dyr'.</p>
§ 37	<p>DB forudsætter, at der ikke sker en forringelse af de nuværende danske regler vedr. 'skind- og skindprodukter fra hunde og katte' til 'pelsskind fra hunde og katte samt produkter hvor sådanne pelsskind indgår'; sidstnævnte formulering anvendes i EU-forordningen. De supplerende danske regler ønsker DB således fastholdt.</p>
§ 38	<p>DB ser positivt på tiltaget (i.e. uddybende detailbeskrivelse af bemyndigelsens rækkevidde i relation til regler om transport af dyr), jf. stk. 1.</p> <p>I relation til stk. 5 ønskes indsat et 'bl.a.' i sammenhængen "...kan fastsætte regler om bl.a. indretning, konstruktion og udformning af transportmidler..."</p>
§ 43	<p>DB mener, at der skal indføres en tidsfrist for afgørelse, når dyreejer benytter 14 dages klageret. Dyrene bliver p.t. taberne og sidder på ubestemt tid, indtil domstole har afsagt en afgørelse.</p>
§§ 44-45	<p>Fsva. Kap. 15 ('Formålsbestemte afgifter og gebyrer') er DB tilhænger af intensiveret og risikobaseret kontrol med fuld brugerbetaling; og at brugerne dækker de faktiske omkostninger til kontrol, jf. § 19, stk. 2.</p>
§ 44, stk. 3	<p>DB ønsker ikke 'akvakulturbrug' undtaget i bestemmelsen.</p> <p>DB mener ikke, at det er fagligt velbegrunderet at undtage fisk fra krav om ordinær dyrevelfærdskontrol, hvorfor den specifikke fraskrivelse af gebyrmuligheden på dette område ikke er udtryk for en fremtidssikring af</p>

	Dyrevelfærdsloven. DB noterer sig, at vidensopbygningen i relation til dyrevelfærd for fisk p.t. er under eksplosiv udvikling.
§§ 46-52	Fsva. Kap. 16 ('Kontrol og offentliggørelse af kontrolresultater') er DB tilhænger af intensiveret og risikobaseret kontrol med fuld brugerbetaling. Myndighederne bør have adgang til alle relevante informationer i forbindelse med kontrollens udførelse m.v., ligesom der bør sikres åbenhed omkring kontrolresultater (i.e. offentliggørelse).
§ 46	DB opfordrer til, at der sikres konsistens i kontrolindsatsen med fastansat personale, som får relevant efteruddannelse og vidensopbygning, og at brugen af korttidsansatte medarbejdere, som f.eks. honorarlønnede privatpraktiserende dyrlæger, så vidt muligt undgås, alternativt minimeres.
§ 48, stk. 2	DB ser positivt på tiltaget (i.e. bemyndigelse til at fastsætte brugerbetaling vedr. påbud/forbud)
§ 56	Der bør indføres bestemmelse om, at organisationer (f.eks. dyreværnsforeninger) kan være <i>klageberettigede</i> på dyrenes vegne (Kap. 18). Da dyr er umælende, levende og sansende væsener (jf. § 1), som ikke er i stand til at tale deres egen sag, bør dyreværnsforeningerne betragtes som klageberettigede i relation til varetagelse af dyrenes tarv, eftersom disse ikke har andre, som forsvarligt kan varetage deres interesser - uden samtidigt at varetage andre hensyn. Dyreværnsforeninger bør på denne baggrund sikres relevant <i>klageadgang</i> . I det hele taget ønsker DB et opgør med 'tingsliggørelse' af dyr i lovgivning generelt.  Der kan drages en parallel til miljøområdet, hvor der er en udvidet kreds af klageberettigede, som gives ret til at klage på naturens/almen interessernes vegne: landsdækkende foreninger og organisationer, der har beskyttelse af natur og miljø eller væsentlige rekreative interesser som hovedformål, er klageberettigede i visse sager. Tilsvarende bør gælde for klager på vegne af dyr.
§ 60, stk. 1, 3. pkt.	DB mener ikke, at bestemmelsen bør anvendes til at fastsætte lempeligere krav ved at fastsætte regler om fravigelse af regler i EU-direktiver/-forordninger.
§ 60, stk. 2	DB ser positivt på tiltaget (i.e. at der kan fastsættes regler m. h. p. opfyldelse af internationale traktater, konventioner og aftaler - der skaber bedre dyrevelfærd - inden for lovens område).
§ 61	DB mener ikke, at bestemmelsen kan stå alene, men må suppleres af § 19, stk. 2. Det kan ikke være rigtigt, at der foretages diskrimination blandt relevante interessenter. DB varetager dyrenes interesser, hvilket må give legitimitet til at få fuld indflydelse og indsigt i regeldannelsen.

<p>§§ 62-75</p>	<p>Fsva. Kap. 18 ('Straf m.v.') er DB tilhænger af skærpede straffe for overtrædelse af Dyrevelfærdsloven m.v., herunder i relation til forhøjede bødestørrelser og rettighedsfrakendelser m.v.</p>
<p>§ 62, stk. 5</p>	<p>DB ser positivt på tiltaget (i.e. i relation til også at kunne straffe alene <i>forsøget</i> på at lade dyr deltage i dyrekampe el. på at afholde dyrekampe), jf. § 7. Også alene <i>forsøget</i> på at overtræde forbuddet mod at anvende levende dyr som mål ved øvelses- og kapskydninger (jf. § 6)</p>
<p>§ 62, stk. 9, 2. pkt.</p>	<p>DB ser positivt på tiltaget (i.e. i relation til at også forsøg på overtrædelse af regler udstedt i medfør af §§ 34 og 36 vedr. kan straffes): vedrører salg af dyr på markeder m.v. samt reklame for og salg af genstande, der ikke må anvendes ved behandlingen af dyr.</p>
<p>§ 62</p>	<p>DB mener, at bestemmelserne i den nuværende Dyreværnslovs § 28, stk. 9-10, bør videreføres: i.e. at det ved udmåling af straf anses for en skærpene omstændighed, hvis overtrædelsen er begået i forbindelse med erhverv, herunder dyretransporter.</p> <p>DB skal i øvrigt minde om, at henvisningen til Straffelovens Kap. 9 ikke er tilstrækkelig: relevante bestemmelser fremgår af Kap. 10. Omtalen i høringsmaterialet bør derfor omfatte begge kapitler.</p>
<p>§ 76</p>	<p>DB mener, at der bør fastsættes en dato for lovens ikrafttræden, hvilket også ville være i overensstemmelse med god juridisk skik. Tidspunktet skal vælges, så der sikres tilstrækkeligt lang tid til et grundigt forarbejde, som sikrer processens forsvarlighed. DB ønsker at gentage ønsket om, at alle interessenter gives den samme gode og åbne adgang til deltagelse i arbejdet med Lovkompass, dels i relation til Dyrevelfærdsloven, dels fsva. udarbejdelse/revision af bekendtgørelser m.v. (jf. § 19, stk. 2).</p>

# DYRENES BESKYTTELSE

Dyrenes Beskyttelse  
Buddingevej 308  
2860 Søborg

Tlf. +45 3328 7000  
[db@dyrenesbeskyttelse.dk](mailto:db@dyrenesbeskyttelse.dk)  
[dyrenesbeskyttelse.dk](http://dyrenesbeskyttelse.dk)



## Christin Lia (FVST)

---

**Fra:** Niels Brandt <dps-bladet@aber.dk>  
**Sendt:** 31. oktober 2018 00:17  
**Til:** Christin Lia (FVST)  
**Emne:** VS: j.nr. 2018-15-31-00108

---

**Fra:** Niels Brandt [<mailto:dps-bladet@aber.dk>]  
**Sendt:** 31. oktober 2018 00:15  
**Til:** '15@fvst.dk'  
**Emne:** j.nr. 2018-15-31-00108

Til Fødevarestyrelsen.

Vi har kikket på den nye dyrevelfærdslov, og finder at "skabe frygt" (§9) ikke hører til i lov. Det er ikke objektivt, og findes eller ikke i gældende lov: "Bekendtgørelse om forbud mod hold af særlige dyr". I tidligere udgaver af denne bekendtgørelse, brugte man udtrykket "skabe frygt", men det er fornuftigt nok fjernet og burde ikke heller ikke være at finde, i den nye dyrevelfærdslov.

§ 9. Miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte regler om forbud mod hold af dyr, der kan frembyde fare eller skabe frygt, eller som vanskeligt kan holdes i fangenskab på dyreværnsmæssigt forsvarlig måde.

Mvh.

Niels Brandt  
Næstformand  
Foreningen Ekotiske Pattedyr  
Tlf. 4042 6838  
[dps-bladet@aber.dk](mailto:dps-bladet@aber.dk)



**Miljø- og Fødevareministeriet**  
**Fødevarestyrelsen**  
**Stationsparken 31-33**  
**2600 Glostrup**

**Dato** 16.11.2018  
**Ref.** j.nr. 2018-15-31-00108

**Høringssvar vedr. j.nr. 2018-15-31-00108 udkast til Dyrevelfærdslov**

**Forum for Hestevelværd har følgende overordnede høringssvar:**

**Vi forstår, at en forenkling af gældende regler og lovgivning kan være ønskelig, men vi er meget bekymrede for dette udkast til dyrevelfærdslov.**

**En samlet hestesektor har igennem en del år samarbejdet for at opnå fornuftige rammer for hold af heste. Dette arbejde resulterede i 2017 i en ændring af Lov om Hold af Heste, ~~som bakkes op af alle hestesektorens organisationer.~~ Værdien af en balanceret lovramme, som støttes af alle sektorens organisationer kan ikke overvurderes.**

**Når det nu foreslås at lovrammen reduceres til bekendtgørelsesniveau, så vil reguleringens stabilitet også være anfægtet.**

**Som led i modernisering og regelforenkling af dyrevelfærdslovgivningen foreslås det med lovforslaget at ophæve de artsspecifikke love og videreføre bestemmelserne i artsspecifikke bekendtgørelser. Lovforslaget indeholder således en række bemyndigelser til miljø- og fødevareministeren, således at bestemmelserne i de artsspecifikke love kan fastsættes administrativt. Denne tilstand vil uvægerligt blive væsentligt mere ustabil end den nuværende situation, hvor en eventuel lovændring skal igennem de politiske processer.**

**Af ovennævnte årsager ønsker Forum for Hestevelværd derfor ikke denne ændring vedr. ~~dyrevelfærdslovgivningen for heste.~~ Skulle regelforenklingen ønskes på de øvrige dyreområder, beder Forum for Hestevelværd om at hesteområdet holdes udenfor denne samordning, således at lov om hold af heste også fremadrettet har lovstatus.**

**Forum for Hestevelværd:**

**Den Danske Dyrlægeforening – Faggruppe Heste**  
**Dansk Rideforbund**  
**Landsudvalget for Heste**  
**SEGES Heste**  
**Dansk Varmblod**  
**Arbejdsgiverne – Reg. Beslagsmede**

**Dyrenes Beskyttelse**  
**Hestens Værn**  
**Dansk Islandshesteforening**  
**Dansk Galop**  
**Dansk Travsports Centralforbund**

Dato 16.11.2018  
Ref. j.nr. 2018-15-31-00108



Miljø- og Fødevareministeriet  
Fødevarestyrelsen  
Stationsparken 31-33  
2600 Glostrup

## Høringssvar vedr. j.nr. 2018-15-31-00108 udkast til Dyrevelfærdslov

*Hestens Værn har følgende høringssvar:*

*Vi forstår at en forenkling af gældende regler og lovgivning kan være ønskelig, men vi finder det fremsatte forslag behøver mere gennemarbejdelse. Vi ønsker en generel debat om fordele og ulemper ved at dele af lovgivningen nu reduceres til bekendtgørelsesniveau. Lovforslaget beskriver alt det ministeren kan, men der er ikke en garanti for at ministeren vil gøre sin ret gældende og gennemføre de foreslåede bekendtgørelser samtidig med at loven indføres.*

Fra bemærkningerne side 41: 2.3.2. *Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning.* Som led i modernisering og regelforenkling af dyrevelfærdslovgivningen foreslås det med lovforslaget at ophæve de artsspecifikke love og videreføre bestemmelserne i artsspecifikke bekendtgørelser. Lovforslaget indeholder således en række bemyndigelser til miljø- og fødevareministeren, således at bestemmelserne i de artsspecifikke kan fastsættes administrativt. Det er hensigten, at de foreslåede bemyndigelser i nærværende kapitel i første omgang anvendes til at fastsætte regler om behandling og håndtering m.v. af dyr svarende til de gældende regler.

*Hestens Værn ønsker større sikkerhed for, at gældende regler fortsat er gældende når den nye lov træder i kraft. Hensigt er for vagt. Der er mange muligheder for ministeren, men ikke mange krav om af ministeren skal gennemføre tiltag der sikrer at dyrene ikke stilles dårligere end ved de gældende regler og love. Vi kan ikke i det fremsendte materiale punkt for punkt se at gældende regler vedr. heste vil blive videreført, trods hensigt. Dette bør der rettes op på. Evt. kan der udarbejdes en figur eller et diagram der viser hvilke bekendtgørelser der garanteres udstedt i medfør af en given paragraf. Det er særligt afgørende at der i 570, stk.4, sikres at dyrenes vilkår ikke forringes. Der synes at være mulighed for at ophæve lovgivning uden sikkerhed for at der er udstedt en ny bekendtgørelse.*

\*

Gl. Hovedgade 8  
2970 Hørsholm

Telefon 45 868 774

post@hestens-vaern.dk  
www.hestens-vaern.dk

Protektor  
Hendes Kgl. Højhed  
Prinsesse Benedikte

Vedr.:

§1 Loven har til formål at varetage dyrevelfærdsmæssige og dyreetiske hensyn. Loven indeholder endvidere bestemmelser om objektivt erstatningsansvar og lovpligtig ansvarsforsikring for løsgående heste.

*Hestens Værn mener at § 1 i en ny Dyrevelfærdslov tillige skal sikre og fremme respekt for dyr.*

*At loven også vedrører objektivt erstatningsansvar mv. vedr. heste, bør anføres i en senere paragraf, og hører efter vores mening ikke til i en formålsparagraf i en ny samlende Dyrevelfærdslov for alle dyr.*

*Forslag:*

*§1 Loven har til formål at varetage dyrevelfærdsmæssige og dyreetiske hensyn, samt at sikre og fremme respekten for dyr.*

\*

**§ 10 stk. 2 og bemærkningerne: 2.3.1.1. Bestemmelser om behandling og håndtering i dyreværnsloven**

Dyreværnsloven har ikke et særskilt kapitel om behandling og håndtering af dyr. Bestemmelser herom findes bl.a. i kapitel 1 om generelle bestemmelser og i kapitel 2 om aflivning, operative indgreb og lign.

I medfør af dyreværnslovens § 3, stk. 3, skal enhver, der holder dyr, sørge for, at dyret tilses mindst en gang om dagen. Dette gælder dog ikke fritgående dyr på græs eller lignende. Sådanne dyr skal dog tilses jævnligt.

*Hestens Værn mener at alle dyr skal tilses mindst en gang dagligt, som der er gældende i nuværende lovgivning vedrørende heste.*

\*

**§19 stk. 2 og 2.21.2. Miljø- og Fødevareministeriets overvejelser og den foreslåede ordning**

Efter lovforslagets § 61 videreføres bestemmelsen i dyreværnslovens § 27 således, at dyrevelfærdsorganisationer, landbrugsorganisationer og andre organisationer får en lovsikret adgang til at udtale sig om kommende lovgivning. *Hestens Værn mener at det ved fremtidig ændring af gældende regler og love skal sikres dyreværnsorganisationerne sidestilles med landbrugets organisationer, så alle høres samtidigt og i god tid. Det er en Dyrevelfærdslov og derfor bør vi inddrages i forarbejdet til nye regler, så dyrenes tarv sikres.*

*Der skelnes eksempelvis i § 19 stk. 2. Her bør dyreværnsorganisationerne inddrages på lige fod med landbruget.*

\*

**2.1.1.2. Seksuel omgang med dyr m.v. ...** Bestemmelsen omfatter alle personer, som er over den kriminelle lavalder. ..

*Hestens Værn mener at loven skal gælde alle uanset alder.*

*Vi forstår ikke denne sondring på personens alder?*

\*

**Side 135: Af § 13, stk. 2,** fremgår, at kreaturer skal holdes på stald ved ekstreme vejr-situationer. Ifølge § 13, stk. 3, skal alle kreaturer på afgræsningsarealet i varme perioder have mulighed for at få skygge eller have adgang til stald. Ved skygge forstås f.eks. at kreaturerne kan søge skygge under et levende hegn på marken. Uanset hvilken form for skygge, der anvendes, skal alle kreaturerne have mulighed for at opholde sig i skyggen samtidig. En særlig varm periode i forbindelse med afgræsning er f.eks. solrige dage, hvor temperaturen er over 25° C, og der er vindstille eller svag vind. I lovens § 13, stk. 4, er det fastsat, at kreaturer skal have adgang til vand i umiddelbar forbindelse med afgræsningsarealet.

*Hestens Værn ønsker et tilsvarende regelsæt for heste og andre udegående dyr.*

\*

**§ 30.** Miljø- og fødevareministeren kan fastsætte regler om, herunder om forbud mod, at hunde, som er blevet underkastet operative og lignende indgreb, der har til formål at ændre hundens udseende, udstilles eller på anden måde fremvises med henblik på bedømmelse af hundens ydre, dens brugsegenskaber eller færdigheder.

*Hestens Værn ønsker et tilsvarende regelsæt for alle dyrearter herunder heste.*

\*

**§ 33.** Dyr må kun overdrages til børn under 16 år, hvis forældremyndighedsindehaveren samtykker.

*Hestens Værn mener at ejerskab og ansvar for dyr kun kan være til voksne over 18 år. §33 bør erstattes af en regel om ejerskab inkl. en myndig ansvarshavende for ethvert dyr.*

\*

**§ 41.** Behandles dyr uforsvarligt, kan politidirektøren give den ansvarlige pålæg om dyrets behandling. Er dyret sygt eller kommet uhelbredeligt til skade, kan politidirektøren meddele pålæg om aflivning af dyret, hvis det vil medføre unødigt lidelse at lade det leve. Stk. 2. Pålæg skal meddeles skriftligt. Inden der meddeles pålæg, skal politidirektøren indhente en erklæring fra en dyrlæge fra Fødevarestyrelsen eller om fornødent en privatpraktiserende dyrlæge. Endvidere skal den, der har ansvaret for dyret, have lejlighed til at udtale sig.

*Proceduren med at pålæg meddeles skriftligt er fin, men desværre også langsommelig og forhales yderligere af at der skal udtalelser fra embedsdyrlægen med. Da der i praksis ofte er ventetid på flere uger før embedsdyrlægerne kan tilse en sag betyder denne bestemmelse, at der ikke kan meddeles påbud før de har tid. Det betyder at sagerne forhales og at dyrenes lidelser forlænges. Dette vil ikke være dyrevelfærdsmæssigt forsvarligt.*

**§42.** Efterkommes pålægget efter § 41, stk. 1, 1. pkt., ikke, skal politidirektøren sørge for dyrenes pasning og kan herunder anbringe dyrene et andet sted. Efterkommes pålæg efter § 41, stk. 1, 2. pkt. ikke, skal politidirektøren sørge for, at dyret aflives.

*Hestens Værn undrer sig over formuleringen om at dyret skal aflives da §41 også omhandler almindelig uforsvarlig behandling af dyr og ikke kun alvorligt syge dyr. Det bør overvejes at indføre passende tidsfrister i de forskellige situationer.*

**§56 ...**

*Hestens Værn og andre dyreværnsorganisationer skal sikres klageadgang. Dyrenes tarv kan på denne måde sikres i højere grad.*

\*

**§76 ...**

*Her fastslås at dyreværnsloven ophæves med undtagelse af få §§ endvidere anføres at lov om hold af heste ophæves. Samtidig anføres at reglerne for de love der ophæves, forbliver i kraft indtil de ophæves eller er afløst af nye regler.*

*Det er for os meget uklart om lov om hold af heste nu er ophævet eller om reglerne forsat gælder. Vi vil foreslå at man formulerer det på en anden måde så hensigten bliver helt klar og det ikke kan misfortolkes.*

\*

**Bemærkninger til loven s. 49. og s. 50**

Fastsættelse af regler i medfør af bemyndigelsen i lovforslagets § 19, stk. 1, skal ske under iagttagelse af lovforslagets § 19, stk. 2, hvoraf det følger, at medmindre fastsættelse af regler beror på en forpligtelse af international karakter, skal landbrugets organisationer, der særligt berøres af reglerne, inddrages, når reglerne vil være af indgribende betydning for landbruget. Inddragelsen af landbrugets organisationer skal, ifølge forslaget § 19, stk. 2, 2. pkt., ske forud for udarbejdelse af forslag til regler, således at landbrugets organisationer allerede på dette tidlige tidspunkt i forløbet har mulighed for at fremføre deres synspunkter, herunder mulige økonomiske konsekvenser.

...

Miljø- og Fødevarerministeriet finder samtidig, at det er nødvendigt at sikre, at landbrugets organisationer bliver hørt i god tid, når der overvejes ny lovgivning af indgribende betydning for erhvervet. Derfor følger det af lovforslagets § 19, stk. 2, at der - udover den almindelige offentlige høring af forslag til bekendtgørelser - skal ske en særlig inddragelse af landbrugets organisationer forud for udarbejdelsen af forslag til regler. Landbrugets organisationer vil således fortsat blive inddraget i forbindelse med fastsættelse af nye regler af indgribende karakter efter lovforslagets § 19, stk. 1, og forud for udarbejdelsen af forslag til regler. Hermed har erhvervet mulighed for i den indledende fase at vurdere de formodede konsekvenser af påtænkte regler, herunder om de påtænkte regler findes proportionale, og evt. komme med alternative forslag til regulering.

*Hestens Værn mener, at dyrebeskyttelsesorganisationerne også bør inddrages da organisationerne til forskel fra landbruget alene ser på dyrenes velfærd og ved at indarbejde dyrevelfærd i lovudkastet kan man spare tid og bedre tilgodese dyrenes velfærd.*

\*

**Side 102: 9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.**

Et udkast til lovforslaget har i perioden fra den [11. september 2018 til den 16. november 2018] været sendt i høring hos følgende organisationer m.v.:

*Hestens Værn modtog høringsmail fra FVST d. 11. okt. Kl. 13:55, og vi finder høringsfristen ALT for kort og ønsker, at loven igen efter gennearbejdning med afsæt i høringssvarene, bliver sendt i ny høring. Den nye høring bør have*

*mindst 2 måneders høringsfase, så vi med rimelighed kan vurdere materialet og diskuterer det med vores samarbejdspartnere. Hvem har været med i forarbejdet til loven? Vi har fundet ud af hvem der sidder i det ekspertpanel og den ekspertgruppe som jf. materialet har været med i forarbejdet til nærværende lov.*

*Hestens Værn har ikke været inviteret.*

*Har andre dyreværnsorganisationer?*

*Hvorfor ikke?*

\*

#### **Bemærkninger side 63**

Dyreværnslovens § 19 a indeholder forbud mod salg af hunde på markeder. Den foreslåede § 34 er en bemyndigelse til ministeren således, at der i bekendtgørelsesform kan fastsættes forbud mod salg af visse dyr på markeder og andre samlinger af dyr. Efter bestemmelsen vil der i bekendtgørelsesform blive fastsat tilsvarende forbud mod salg af hunde på markeder, idet hvalpe er både fysisk og mentalt sårbare, og idet især salg på markeder kan give anledning til impuls køb, hvor køber måske ikke har gennemtænkt de krav der stilles til det at have hund. Bemyndigelsen foreslås udvidet, således at den i fremtiden også kan anvendes i tilfælde af, at der i fremtiden også skulle vise sig behov for et tilsvarende forbud for andre dyrearter, som f.eks. dyr, som er særligt fysisk og mentalt sårbare eller stiller særlige pasningsmæssige krav, der vanskeligt kan tilgodeses på et marked. Dette gør sig især gældende for meget unge dyr, der ikke har opnået voksne dyrs fysiske og mentale robusthed.

*Hestens Værn vil gerne have forbud mod salg af heste på markeder, da heste er både omkostningstunge og meget pasningskrævende dyr sammenholdt med at forholdene på hestemarkederne ofte ikke tilgodeser hestenes behov under markedets afholdelse hvilket stresser hestene meget. Der findes i dag mange andre mere velegnede salgskanaler og hestemarkeder et ikke et ordentligt sted at handle dyr.*

\*

#### **Afsluttende bemærkninger:**

*Hestens Værn vil gerne allerede nu anføre to vigtige punkter til den kommende bekendtgørelse vedr. Heste:*

*Dels artsfællekontakt for alle heste.*

*Dette har alle hesteorganisationer længe været enige om kan give et velfærdsmæssigt løft.*

*Og dels at genindføre de oprindelige arealkrav til folebokse (2.5m x hoppens stangmål)<sup>2</sup>, almindelige bokse (2.5m x hoppens stangmål)<sup>2</sup>, som anført i den første lov om Hold af Heste. Folebokse til store heste med føl på 6-7 måneder bliver for små, når der er et mindstekrav på (2.0m x hoppens stangmål)<sup>2</sup>.*

*Slutteligt ønsker Hestens Værn at Justitsministeriet igen får ansvar for Dyrevelfærd. Vi mener at Dyrenes velfærd sikres bedre ved at reglerne og kontrollen varetages af Justitsministeriet fremfor Miljø- og Fødevareministeriet, som også skal varetage landbrugets og industriens interesser, hvilket giver en uheldig dobbeltrolle. Desuden er vi bekymrede for om Fødevarestyrelsen får tilført tilstrækkelige ressourcer til at varetage deres forpligtelser.*

Med venlig hilsen

**Ghita Zangger Madsen**  
Sekretariatsleder



## Christin Lia (FVST)

---

**Fra:** Isabella Sosman <isabella@cirkus-trapez.dk>  
**Sendt:** 15. november 2018 23:34  
**Til:** Veterinær Dyrevelfærd og Veterinærmedicin 15; Henriette Oldager (FVST);  
Christin Lia (FVST)  
**Emne:** 2018-15-30-00108

Mit navn er Isabella Enoch Sosman, min partner hedder Bernhard. Vi har et cirkus, Cirkus Trapez, vi har en elefant. Bernhard har haft hende i 35 år. Han har passet godt på hende, og vi elsker hende. Vi kan mærke, at hun er glad for os. Tro mig, hvis ikke hun var det, så kunne vi slet ikke arbejde med hende. Vi ville gerne blive ved at optræde med hende, beholde hende, hun er en del af vores familie, men det bliver nok ikke muligt. Så skal vi finde et sted til hende, hvor hun kan have det rigtig godt. Det er vigtigt for os. Vi vil kunne besøge hende, og vi vil kunne følge med i hendes liv. Det bliver meget hårdt for os at komme af med hende. Men hvis hun så i det mindste får det godt og får nye venner, så må vi prøve at leve med det.

Med venlig hilsen  
Kind regards  
Mit freundlichen Grüßen

Isabella Enoch Sosman

Tlf: +45 40103939



Til Fødevarestyrelsen

15. november 2018

Att.: [15@fvst.dk](mailto:15@fvst.dk); [henol@fvst.dk](mailto:henol@fvst.dk); [chrli@fvst.dk](mailto:chrli@fvst.dk)

**J.nr.: 2018-15-30-00108: Bemærkninger til høring over forslag til dyrevelfærdslov**

Tak for muligheden for at afgive bemærkninger til høring over forslag til dyrevelfærdslov. Vi har følgende konkrete bemærkninger til forslaget:

Der foreslås en formålsbestemmelse i dyrevelfærdsloven, der angiver, at varetagelse af dyrevelfærd og dyreetik vil være de principielle hensyn bag loven.

Af bemærkningerne fremgår bl.a. følgende:

*"I samfundsdebatten er ikke alene dyrevelfærd, men også dyreetik, væsentlige elementer, og begge hensyn har vægt i forbindelse med hold af landbrugsdyr og heste, hold af familie- og hobbydyr og andre former for dyrehold. Det er derfor Miljø- og Fødevareministeriets opfattelse, at det er hensigtsmæssigt at præcisere, at lovforslaget ikke alene finder anvendelse på dyrevelfærdsmæssige forhold, som indebærer smerte, lidelse, angst, varigt mén eller væsentlig ulempe for dyrene, men også har sigte på forhold, som ikke i sig selv udgør en risiko for dyrenes velfærd, men hvor der af etiske årsager findes at være behov for fastsættelse af regler."*

*"Det fremgår ikke eksplicit af dyreværnsloven, at loven finder anvendelse på dyreetiske forhold. På den baggrund er regler med et klart dyreetisk sigte tidligere typisk blevet fastsat ved særlove."*

Det er Dansk Pelsdyravlerforenings opfattelse, at denne inkludering af dyreetik ikke er en præcisering sammenholdt med dyreværnsloven, som angivet i citatet ovenfor, men derimod en væsentlig ændring. Dette underbygges af, at dyreetik ikke fremgår eksplicit af dyreværnsloven, samt at gældende regler, der er baseret på dyreetiske hensyn, er blevet fastsat i særlove.

Ændringen medfører for det første, at det fremover vil være muligt at udstede bekendtgørelser alene baseret på dyreetiske betragtninger. Den nuværende praksis med særlovgivning sikrer en grundigere politisk vedtagelsesproces, hvilket er ønskeligt ved lovgivning om moralske spørgsmål.

**KOPENHAGEN  
FUR**

KOPENHAGEN FUR A.M.B.A. · LANGAGERVEJ 60 · 2600 GLOSTRUP · TLF 4326 1000 · FAX 4326 1126 · KOPENHAGENFUR.COM  
CVR NR. DK15275413 · NORDEA BANK DANMARK A/S · KONTONR. 2100-0751141270 · SWIFT NDEADKKK

ERHVERVSPOLITISK OG JURIDISK AFDELING  
- 2600 GLOSTRUP  
TLF 4326 1000 · DP@KOPENHAGENFUR.COM



For det andet medfører sammenblandingen af dyrevelfærd og etik, at loven skal spænde over to videnskaber, der er vidt forskellige. Dyrevelfærden vedrører dyrenes fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov, som vurderes på baggrund af anerkendt naturvidenskabelig dokumentation og praksis. Hvorimod dyretik baserer sig på moral og menneskers kulturopfattelse af dyrenes situation ud fra forskellige etiske synsvinkler; kontraktetik, nytteetik, relationsetik og rettighedsetik.

Dansk Pelsdyravlerforening vil derfor opfordre til, at det dyretiske hensyn udgår af formålsbestemmelsen, så den hidtidige praksis med brug af særlove ved fastsættelse af etisk funderede regler fastholdes.

Med venlig hilsen

Lars Skjoldegaard  
Dansk Pelsdyravlerforening



Til Fødevarestyrelsen  
Att.: [15@fvst.dk](mailto:15@fvst.dk), [henol@fvst.dk](mailto:henol@fvst.dk), [chrli@fvst.dk](mailto:chrli@fvst.dk)  
j.nr.: 2018-15-30-00108

**Landbrug & Fødevarer FmbA**

Axelborg, Axeltorv 3  
DK 1609 København V

T +45 3339 4000  
F +45 3339 4141  
E [info@lf.dk](mailto:info@lf.dk)  
W [www.lf.dk](http://www.lf.dk)

CVR DK 25 52 95 29

### Bemærkninger til høring over forslag til dyrevelfærdslov

L&F vil gerne sige tak for muligheden for at afgive bemærkninger til høring over forslag til dyrevelfærdslov.

L&F støtter som udgangspunkt forslaget om at gennemføre en forenkling af lovgivningsstrukturen på dyrevelfærdsområdet og derved gøre lovgivningen mere overskuelig og brugervenlig i praksis.

Hovedformålet med lovforslaget er en strukturændring af lovgivningen på dyrevelfærdsområdet. L&F har på en lang række områder ønsker til ændringer af dyrevelfærdslovgivningen, men respekterer også, at der er tale om en lovteknisk øvelse, der ikke indebærer materielle ændringer. Derfor undrer det også L&F, at der alligevel er lagt op til materielle ændringer på enkelte områder, hvilket strider imod det oprindelige formål med lovforslaget.

Vi har med udgangspunkt i dette følgende konkrete bemærkninger til forslaget:

- Der foreslås indført en formålsbestemmelse i dyrevelfærdsloven, der angiver at lovens formål er at varetage dyrevelfærdsmæssige og dyreetiske hensyn. L&F vil gerne udtrykke stor bekymring for forslaget om at medtage dyreetiske hensyn. Dyrevelfærd handler om dyrenes fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov på baggrund af anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer. Dyreetiske hensyn bygger derimod på menneskers opfattelse af dyrenes situation, og de overvejelser og afvejninger, vi som mennesker gør os omkring dyr. Vi mener, at det er afgørende at dyrevelfærds- og dyreetiske hensyn holdes adskilt, og dermed at dyrevelfærdsloven alene beskæftiger sig med de dyrevelfærdsmæssige forhold. Vi mener derfor at de dyreetiske hensyn skal udgå af formålsbestemmelsen. Den nuværende dyreværnslov finder heller ikke anvendelse på dyreetiske forhold, hvorfor regler med et dyreetisk sigte er fastsat ved særlove. Vi ønsker, at denne praksis fortsat skal være gældende.
- L&F finder det bekymrende, at § 4 stk. 2 ophæves, og havde helst set bestemmelsen videreført i den nye lov. Vi er opmærksomme på, at det er en forudsætning for at gennemføre en forenkling af dyrevelfærdslovgivningen, og finder, at der som minimum skal kompenseres for dette gennem indførelse af kravet om tidlig inddragelse af erhvervet forud for udarbejdelsen af forslag til regler, og at dette skal suppleres af en praksis for orientering af Folketinget i forbindelse med høring over ny eller ændret lovgivning (administrative forskrifter) af indgribende karakter. L&F vil i den forbindelse gøre opmærksom på vigtigheden af, at forslag til nye indgribende regler altid følges op af grundige erhvervsøkonomiske konsekvensberegninger.

Landbrug & Fødevarer er erhvervsorganisation for landbruget, fødevarer- og agroindustrien. Med en eksport på over 156 milliarder kroner årligt og med 169.000 beskæftigede repræsenterer vi et af Danmarks vigtigste eksport erhverv.

Ved at nytænke og synliggøre erhvervets bidrag til samfundet sikrer vi vores medlemmer en stærk placering i Danmark og globalt.



- Der lægges op til, at ministerens bemyndigelse udvides til at omfatte alle dyregrupper på en række områder, hvor bemyndigelsen tidligere har været fastsat i forhold til specifikke dyrearter. Det gælder fx bemyndigelsen til at fastlægge krav til udegående dyr i kap. 3 og krav til hov- og klovpleje i kap. 4, hvor bemyndigelsen udvides til at omfatte alle dyrearter. L&F finder, at ministerens bemyndigelse bør begrænses til de specifikke dyrearter, og at der helt principielt skal gennemføres en lovændringsproces, såfremt ministerens bemyndigelse skal udvides til at omfatte andre dyrearter.
- Der indføres en ny bestemmelse i §20, stk. 2, der giver ministeren beføjelser til at fastsætte regler om, at landbrugsdyr og heste af bestemte racer og krydsninger deraf kan holdes ude døgnet rundt i vinterperioden og i perioder med vinterlignende vejr uden adgang til læskur eller bygning, såfremt de naturgivne forhold tillader det. L&F anerkender behovet for at dyrenes forhold sikres forsvarligt såfremt, der ikke er læskur eller bygning til rådighed. Men i og med der er tale om en ny bestemmelse, vil L&F anmode om at der åbnes op for at landmanden ved hjælp af forskellige managementmuligheder kan opfylde dyrenes behov end blot gennem de naturgivne forhold. Fx kan dyrenes behov for tørre hvilearealer sikres ved hjælp af rigelig tildeling af halm ligesom læ-muligheder kan skabes ved hjælp af fx bigballe. Vi foreslår, derfor at bestemmelsen udvides og ændres til følgende: *Ministeren kan fastsætte regler om, at landbrugsdyr og heste af bestemte racer og krydsninger deraf kan holde ude døgnet rundt i vinterperioden og i perioder med vinterlignende vejr uden adgang til læskur eller bygning, såfremt de naturgivne forhold tillader det eller landmanden ved hjælp af andre managementmæssige tiltag sikrer dyrenes behov.*

Derudover har L&F følgende generelle betragtninger om lovforslaget i forhold til sanktionspraksis for overtrædelser ved transport af dyr og klippekortsordningen. Overordnet set er den grundlæggende præmis om at chaufføren og transportøren har en økonomisk vinding ved transport af ikke-transportegnede dyr ikke til stede. En transportvirksomhed har en fortjeneste på under 5-10 kr. pr. transporteret gris, hvorfor der under ingen omstændigheder er noget økonomisk incitament til at tage et ikke-transportegnet dyr med. Dertil kommer, at der er landmanden, der har fortjenesten ved at sende dyret til slagtning, og som kender dyrets sygdomshistorie, og dermed skal bære hovedansvaret for, at dyret er egnet til transporten. Det er derfor afgørende, at sanktionspraksis afspejler dette i reducerede bødestørrelser til chauffører og transportvirksomheder. L&F vil derfor anmode om, at den forestående lovændring udnyttes til at fjerne den længe omdiskuterede klippekortsordning for transportører, og skabe proportionalitet i sanktionerne for chauffører og transportvirksomheder.

Med venlig hilsen

Per Olsen  
Områdechef

D +45 3339 4281  
M +45 2724 5981  
E tv@lf.dk

## Forslag til dyrevelfærdslov. J.nr. 2018-15-30-00108

Høringssvar fra

**Landsforeningen Forsøgsdyrenes Værn, Gothersgade 160, 1123 København K.**

Vi skal indledningsvist beklage, at man nu også i offentlige dokumenter vælger at benytte det angliciserede ord dyrevelfærd (animal welfare) i stedet for det danske ord "dyreværn", som i øvrigt rent historisk altid har signaleret langt mere hensyntagen til dyr end ordet animal welfare/dyrevelfærd.

Foreningen har følgende kommentarer:

### **Aflivning ved drukning**

I den nuværende dyreværnslov, §13, anden sætning, står anført: "Aflivning ved drukning må ikke finde sted". Sætningen ophæves, når den nuværende dyreværnslov ophæves og erstattes af den nye. Sætningen figurerer ikke i udkastet til lovforslaget, idet et mere nuanceret forbud mod drukning skal indføres i en bekendtgørelse om aflivning af dyr. Men i den del af lovforslaget, hvor der står om overgangsbestemmelser og ikrafttræden m.v. (lovforslagets kapitel 23, § 76) står der intet om aflivning ved drukning. Man må forvente, at det generelle forbud vil være gældende indtil de nye regler er vedtaget, men der står intet herom. Umiddelbart kunne man forledes til at tro, at i en periode vil drukning af katte og hunde kunne finde sted, uden at det er strafbart.

### **Den særlige status landbrugsinteresser har i lovforslaget**

Ifølge udkastet til lovforslaget, §19, kan Ministeriet fastsætte regler om udformning og indretning af opholdsarealer m.v. til dyr. Paragraffens stk. 2 siger, at medmindre reglerne beror på en forpligtelse af international karakter, skal landbrugets organisationer inddrages forud for udarbejdelse af forslag til reglerne. Dyreværnsorganisationer bliver alene hørt i forbindelse med den almindelige høringsprocedure, der foregår, når et udkast til en bekendtgørelse eller et lovforslag er udarbejdet og sendes i høring. Det er ikke rimeligt, at dyreværnsorganisationer ikke inddrages på samme tidlige tidspunkt som landbrugsorganisationer. Det er en besynderlig og kritisabel skævvridning, hvor Ministeriet vægter landbrugets interesser højere end hensynet til dyreværnsinteresser.

### **Slagtning af drægtige dyr**

I §27 om aflivning, herunder slagtning, af drægtige landbrugsdyr og heste anføres det, at loven om emnet ophæves og erstattes af en bekendtgørelse udstedt under den kommende ny dyreværnslov. Men bemyndigelsen i forslaget til den ny dyreværnslov nævner kun den sidste tiendedel af drægtighedsperioden. **Dyreforsøgsloven og EU-direktivet, kræver beskyttelse af pattedyrfostret i hele den sidste tredjedel af drægtighedsperioden.** Den ny lov bør indeholde muligheden for at udvide beskyttelsesperioden i fremtiden, hvilket al forskning tilsiger vil ske, og man bør ikke låse sig fast. Det er derfor uklogt at anføre "den sidste tiendedel af drægtighedsperioden" og det bør fjernes.

Helt overordnet står det for os hen i det uvisse, hvilke regelsæt der gælder i overgangsperioden mellem det tidspunkt, hvor den ny lov træder i kraft og de 10 særlove, der skal ophæves, erstattes af bekendtgørelser i medfør af den ny lov.

Venlig hilsen

Forsøgsdyrenes Værn  
Gothersgade 160  
1123 København K.

## Kommentarer til Forslag til dyrevelfærdslov af 11.10.18, J.nr. 2018-15-30-00108

Foruden nogle generelle betragtninger har jeg søgt i det følgende med få undtagelser at koncentrere mig om bestemmelser, der vedrører hunde og cirkusdyr.

Pga. de mange bemyndigelser – en tendens, der i øvrigt gør sig gældende bredt i nyere dansk lovgivning - vil lovtæksten ikke kunne vurderes på sin forventede virkning, medmindre den simultant ledsages af i det mindste klare hensigtserklæringer fra ministeren, der tildeles disse bemyndigelser. Eksempel: Det er i øjeblikket "forbudt at sælge hunde på markeder" iflg. gældende dyreværnslov §19a, men dette erstattes iflg. forslaget af ministerens bemyndigelse til optionelt at fastsætte regler om "forbud mod salg af visse dyr på markeder og andre samlinger af dyr" (ny §34). Hvis ministeren ikke efterfølgende faktisk fastsætter regler herom, så betyder det i praksis, at hundehandel på markeder nu bliver tilladt, eventuelt blot i en midlertidig fase. Det samme vil gøre sig gældende omkring bestemmelser om drukning af dyr, et forbud som ophæves med dette forslag, og derefter overlades til artsspecifik ministeriel bekendtgørelse. Ligeledes, omkring hundehold på ubeboede steder erstattes et hidtidigt forbud med en bemyndigelse til optionel bekendtgørelse (ny §11). Jeg frygter, at der vil opstå nogle juridiske tomrum pga. manglende bekendtgørelser, der i princippet skulle overtage rollen efter ophævede lovbestemmelser. Problemstillingen bliver ikke enklere af, at ministerielle bestemmelser fremsat efter denne lov skal i høring, jf. ny § 61. Dermed er det teoretisk tænkeligt, at bestemmelserne ændres eller måske slet ikke bliver gennemført.

I høringsbrevet hedder det, at "det vil blive muligt at udstede bekendtgørelser i medfør af lovforslaget, der primært tager hensyn til dyreetik uden, at der er tale om beskyttelse af dyrenes velfærd". Det er noget kryptisk, hvad der kan komme ud af et sådant forhold, og der savnes eksempler på, hvilke dyreetiske betragtninger, der kunne være tale om. Skal man for eksempel forestille sig, at det kan blive forbudt at trimme en puddelhund, hvis der opstår en stemning for, at man ikke bør have hunde til pynt?

Der kan opstå forvirring om, hvem der er høringsberettiget omkring et forslag som dette. Jeg er en privat person, der svarer på egne vegne. Jeg har forespurgt om min ret direkte hos Fødevarestyrelsen, og fået det svar, at jeg er "velkommen til at afgive et høringssvar. Lovforslaget er i offentlig høring og alle der ønsker det, kan afgive et høringssvar". Det er dejligt, men det ville have været endnu bedre, hvis det også fremgik tydeligt af Høringsportalens forklarende tekster, hvorfor jeg også har stillet spørgsmålet til Justitsministeriet, hvorunder Civilstyrelsen, som driver Høringsportalen, hører. Jeg har fået et svar, som desværre ikke besvarer spørgsmålet. I dette lovforslags § 61 hedder det, at "Inden miljø- og fødevarerministeren fastsætter regler i henhold til bestemmelser i denne lov, skal dyrevelfærdsorganisationer og andre organisationer, der særligt berøres af reglerne, have lejlighed til at udtale sig". Det lyder ikke, som om jeg som privatperson er inkluderet heri, og sammenlagt bliver resultatet, at jeg kan blive hørt i forhold til dette lovforslag, men ikke i forhold til de bestemmelser, der måtte komme ud af de mange bemyndigelser i den resulterende lov. Det forekommer noget ubalanceret.

Særligt om ...	Vil jeg sige ...
§ 8	Det fremgår ikke, om/at Rævelovens §1 skal ophæves.
§ 11	Et hidtidigt forbud overføres til en optionel ministerbekendtgørelse. Se generel bemærkning herom ovenfor.
§ 15	Der er temmelig langt fra en "elektrisk drivstav", som har et helt specifikt formål, og til "fjernbetjente eller automatisk virkende genstande, der påfører dyr elektriske stød". Kan ordet 'genstande' fx indbefatte elhegn? I så fald forekommer bestemmelsen noget vidtgående.

§ 19 stk. 3.	Det hedder: "Ved fastsættelse af regler efter stk. 1 om dyr i landbruget skal der fastsættes overgangsordninger, der sikrer, at landbruget får rimelig tid til at omstille sig". En lignende formulering burde indsættes i bestemmelsen § 29 om regulering af cirkusdyr.
§ 26	Forbud mod aflivning ved drukning overføres til optionel ministerbekendtgørelse. Se generel kommentar ovenfor.
§ 29	For en grundig kommentar hertil, se venligst det efterfølgende notat <b>Om cirkusdyrs omplacering.</b>
§ 34	Som nævnt i min generelle kommentar ovenfor, kan det hidtidige forbud mod hundehandel på markeder evt. forsvinde, idet det er optionelt, om ministeren vil fastsætte regler herom. Det burde specificeres, om digitale markeder som Den Blå Avis, GulOgGratis, Facebook o.lign. også udgør 'markeder' i lovens forstand.
§ 41	Det er glædeligt, at politiets konsultation af dyrlægefaglig ekspertise hermed omprioriteres, så det i første omgang er en statslig, og dermed forhåbentlig uvildig, dyrlæge, der spørges. Det samme princip burde gøres gældende i hundeloven, hvor vi ser politiets udstrakte brug af dyrlæge Hans Peter Ruwald "Bille" i hundelovssager om forbudte hunderacer, hvori der ofte træffes afgørelser om aflivning. Denne dyrlæge er tæt knyttet til politiets egne tjenester, holder regelmæssigt klinik på en politistation og har sin egen dyrlægeklumme i Politibladet. Her burde også et uvildighedsprincip gøres gældende til fordel for upartiske afgørelser.
§ 52	En tendens i retning af øget og særligt helt uspecificeret registersamkøring med henblik på myndighedskontroller er meget uheldig, og bør ikke stadfæstes i dyrevelfærdslovgivning.
§ 77	Hundelovens § 5 ophæves, uden at der ses nogen erstatning herfor. Er det meningen, at det igen skal være lovligt at lænke en hund 24/7? Det ville være et bemærkelsesværdigt tilbageskridt for dyrevelfærden.

13. november, 2018

Michael Møllgaard



## Om cirkusdyrs omplacering - særligt om elefanter

### Notat i anledning af regeringens aktuelle arbejde med at forbyde vilde dyrs optræden i cirkus

Af Michael Møllgaard, November 2018

Miljø- og fødevarerministeren skriver i sin orientering den 30.10.18 til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg om det forestående forbud mod vilde dyrs optræden i cirkus, at *"Regeringen arbejder for, at forbuddet skal indføres som erstatningsfri regulering. Forbudsordningen skal derfor udformes på en sådan måde, at den ikke udgør et ekspropriativt indgreb efter Grundlovens § 73, der udløser krav om erstatning. Dette kan gøres ved at indføre en overgangsperiode for afskaffelse af vilde dyr, der lever i cirkus i dag. Et lovforslag herom blev sendt i høring d. 11. oktober."*

Forslag til dyrevelfærdslov af 11.10.18 ser nu ikke ud til at rumme noget helt konkret om det særlige forbud mod vilde dyr i cirkus eller om en overgangsordning. I høringsbrevet hedder det: *"Med den foreslåede § 29, stk. 4, foreslås den gældende bestemmelse [nuværende § 17, stk. 4 /red.] præciseret og ændret således, at bemyndigelsen til ministeren til at kunne fastsætte regler om forbud mod hold og fremvisning af visse dyr i cirkus m.v. også omfatter elefanter og søløver. Bemyndigelsen vil blive anvendt til at ændre bekendtgørelse om hold og fremvisning af dyr i cirkus mv., således at det fremover forbydes at holde og fremvise elefanter, søløver og zebraer i cirkus"*.

Medens lovforslagets § 29, stk. 4 viderefører ministerens hidtil gældende beføjelser, så indføres der dog en ganske betydelig ændring, idet det hidtil har omhandlet "visse vilde dyrearter" i cirkus o.lign., medens den nye formulering langt bredere omfatter "visse dyrearter". Dette rammer ikke hverken elefanter, zebraer eller søløver bedre end den hidtidige formulering, da disse dyr netop forstås som "vilde", men det vil kunne betyde, at også heste, hunde, kameler, geder, i det hele taget alle slags dyr kan det blive forbudt at optræde med den dag, ministeren udformer en bekendtgørelse herom. Dette må medføre en betydelig usikkerhed omkring fremtiden for cirkus og for øvrige virksomheder, der måtte basere sig på dyrehold af en hvilken som helst art.

Bortset fra, at det vil blive gennem en bekendtgørelse, at ministeren vil regulere forholdene, så er det endnu uvist, hvordan det præcist vil blive udformet, og nok så vigtigt: Hvordan en overgangsordning vil komme til at tage sig ud. Dog ved vi af ovennævnte orienteringsskrivelse, at regeringen ønsker at undgå at give økonomisk kompensation fra staten til ejerne af de berørte dyr, idet der skal være tale om "erstatningsfri regulering".

#### En sanktuarieløsning

Det ser for nuværende ud til, at der kan blive tale om en løsning i hvert fald for elefanternes vedkommende, der indebærer oprettelsen af en slags sanktuarie (en: sanctuary) på Lolland i Knuthenborg Safaripark. Det er imidlertid ikke helt billigt at indrette faciliteter til tre, måske fire, elefanter. Der skal bygges stalde og hegnsanlæg, der skal sørges for pasning af folk, der har forstand på det, der skal være veterinærassistance, og der skal fodres. En elefant kan spise 100 kg foder dagligt.

I Tennessee, USA, findes et Elephant Sanctuary ([www.elephants.com](http://www.elephants.com)), som blev oprettet i 1995 af Carol Buckley og Scott Blais som et refugium for udstillede og optrædende elefanter, der kan leve deres liv færdigt i naturlige omgivelser og i selskab med artsfæller. I første omgang var det indrettet på asiatiske elefanter.

Senere kom også afrikanske elefanter til. De to arter kan ikke uden videre blandes, hvilket også Det Dyreetiske Råd skriver i sin udtalelse fra september i år om omplacering af cirkusdyr. Derfor er det 1.100 ha store område inddelt i flere afdelinger. Anlægget er indrettet således, at en nytilkommen elefant kan installeres i en indhegning for sig, indtil både det helbredsmæssige og det sociale er faldet så meget på plads, at elefanten kan integreres med artsfæller i en af de andre indhegninger. Det kan tage meget lang tid, før en elefant bliver akcepteret og kan finde sig til rette blandt artsfæller, den ikke før har kendt. Cirkuselefanterne i Danmark er alle afrikanske.

### **Et økonomisk overslag**

Elephant Sanctuary fremlægger på deres egen hjemmeside nøgletal for de sidste års regnskaber. Heraf kan man se, at der i 2017 var udgifter for ca. 28 mio. kroner, når oplysningsaktiviteter til offentligheden fraregnes. Beløbet dækkede pleje, veterinærudgifter, vedligehold og etablering af infrastruktur, fundraising og administration for 13 elefanter plus særlig assistance til en enkelt nødlidende elefant.

Hvis dette tal nogenlunde retvisende kan overføres til danske forhold, betyder det udgifter for ca. 8 mio. kroner om året i driftsomkostninger for at facilitere de fire danske elefanter. Forinden kommer der nødvendige anlægsomkostninger.

Spørgsmålet om, hvor meget elefanterne kan generere, direkte eller indirekte, i indtægt til Tennessee-parken kan ikke besvares med henvisning til regnskaberne, fordi der af princip slet ikke er publikumsadgang til parken. Stedet drives helt overvejende af donationer, tilskud og fondsmidler. Men det kan ses, at der er overskud og oparbejdes en voksende finansiell stødpude. Det hedder, at *"The Elephant Sanctuary has set aside unrestricted financial operational reserves of five times its budgeted expenses to ensure the lifetime care and safe haven for an undetermined number of elephants."*

Dette ville for de fire danske elefanter svare til en finansiell reserve på 40 mio. kroner.

Det bør sikres, at der med et forbud og en overgangsordning skabes rammer til opfyldelse af beløb i denne størrelsesorden. Og at der vil være tilstrækkelige midler til rådighed for en periode, der er tilstrækkeligt lang til at udgøre en rimelig buffer mod indtægtsudsving. Det Dyreetiske Råd berører i sin udtalelse fra september om cirkusdyrenes omplacering også det økonomiske i et eventuelt anbringelsesprojekt. Den danske regering vil med et forbud ramme de to berørte cirkusser direkte på deres forretning, og regeringen bør da også være villig til at sætte et økonomisk sikkerhedsnet under sin valgte løsning. I finanslovsforslag for 2019 er der afsat ekstra 7,5 mio. kroner til en dyrevelfærdspulje. Måske kan nogle af de penge gå til cirkusdyr.

### **En traditions afslutning**

Når Danmark snart forbyder vilde dyr i cirkus, så lukker Danmark dermed for en meget lang cirkustradition, der tog sin begyndelse for 250 år siden, hvor heste blev vist frem og den runde manege blev opfundet. De cirkuselefanter, zebraer og søløver, der i øjeblikket er at finde i cirkus, men som med dette års sæsonafslutning formentlig har optrådt for sidste gang, er anskaffet i henhold til en tradition, som ved sin begyndelse har været en helt almindelig foreteelse. Cirkuselefanten Ramboline kom til Europa i 1983, da hun var to år gammel. Man kan i dag mene, at det var helt forkert at give hende den skæbne, men sådan en tanke var ikke i samme grad fremme dengang. Vi kan sammenligne med de danske rygeres skæbne. Hvis nogen i dag forsøger at ryge i bybussen, vil de blive lynchet. Men engang kunne man tage en smøg på bagperronen, uden at nogen protesterede. Det er værd at have med i tankerne, at der ikke er grund til at

straffe de vilde cirkusdyrs ejere, fordi de i sin tid trådte ind i og videreførte et traditionelt spor, der har eksisteret i meget lang tid. Nu skifter tiderne, og de gamle forhold og måder må ændres. Den vej blæser vindene, og det er helt uundgåeligt. Men de mennesker, der har haft hold i traditionen indtil nu, bør gives lempelige vilkår, så de ikke rammes hårdt på økonomien samtidigt med den store følelsesmæssige udfordring, det for nogle vil være med sandsynlighed at skulle sige farvel til dyr, de har levet tæt sammen med i årevis. Det er ikke kun et spørgsmål om at ville give elefanter en bedre tilværelse. Dyrene indgår i relationer med mennesker, og det er derfor også et velfærdsmål at tage hensyn til dem. Det må Danmark have storhed nok til at sikre sker.

## **To cirkuselefantskæbner**

### *Flora*

I omtalte sanktuarie i Tennessee lever elefanten Flora. Hun blev født i 1982 i Zimbabwe. Som toårig blev hun forældreløs. Hun kom til USA og var fra 1985 stjerne i Circus Flora. Hun mistede lysten til at optræde, og hendes ejer, David Balding, søgte et sted, hvor hun kunne tilbringe sit otium. Hun kom til Tennessee, hvor hun stadig opholder sig. Hun kan eventuelt ses på Elecram - et internetforbundet kamera, der til stadighed viser livet i sanktuariet, hvortil der af principielle grunde ikke er publikumsadgang. Heller ikke David Balding har haft adgang. Det har han ikke, fordi lederen Carol Buckley mente, det ville forstyrre elefantens mulighed for at komme sig over de PTSD-reaktioner, hun udviste efter adskillelsen fra Balding. Flora rasede og rev indhegninger og træer i stykker. Fortællingen om hende kan ses på en veldrejet dokumentar med titlen *One Lucky Elephant*, et dokumentarprojekt støttet af Oprah Winfrey. Filmen kan købes på DVD. Flora lever i dag. Hun er midtersidepige i sanktuariets 2019-kalender, som snart kommer til salg.

Den ene skaber af sanktuariet, Carol Buckley, er senere blevet forvist fra ledelsen og sin bolig på området. Hun har ført samkvemsretssag omkring en af sanktuariets beboere, Tarra, en 36-årig asiatisk elefant, som hun har passet fra den var kalv. Hun står nu bag oprettelsen af et lignende sanktuarie i delstaten Georgia. Hendes kollega og medstifter, Scott Blais, har også forladt Tennessee-sanktuariet, og er aktiv i et tilsvarende sted i Brasilien. Han står i forbindelse med det nye sanktuarie i Sydfrankrig - *Elephant Haven* -, som aktuelt er under konstruktion, og som har været på tale til de danske elefanter. Han har på min forespørgsel erklæret, at elefanter altid vil reagere positivt på og med tid tilpasse sig til et opholdssted, hvor der er andre elefanter.

### *Jumbo/Mila*

Om afrikanske Jumbo, født i 1973 i Namibia, er der desværre en tristere fortælling. Hun var cirkuselefant i New Zealand. Jeg har talt med hendes tidligere ejer, Tony Ratcliffe, som af egne helbredsgrunde måtte afhænde hende. Hun kom først til et andet cirkus, derfra videre til et sanktuarie, som var indrettet i en tidligere zoologisk have, the Franklin Zoo (nu lukket), som dyrlæge Helen Schofield havde købt med det formål dér at samle dyr, der havde brug for et refugium. Engang i forløbet er Jumbo blevet omdøbt til Mila - måske for at undgå forveksling med en anden berømt elefant. En dag i 2012 var Mila ophidset over et eller andet, og for at berolige hende gik dyrlægen ind til hende. Det skulle hun ikke have gjort, for elefanten dræbte hende. Historien er gengivet i Katharine Dokkens bog *The Art of Terror: Inside the Animal Rights Movement*. Senere kom Mila til San Diego Zoo. Der døde hun i marts 2017, 44 år gammel, under ikke helt klare omstændigheder. Ifølge Ratcliffe viste ligsynet ikke sygdom eller abnormaliteter, og han mener, at hun døde af sorg.

Den ene lever, den anden er død.

## Rammerne for de danske elefanter

Det er svært at forudsige, hvordan en tidligere cirkuselefant vil klare sig i en helt ny slags tilværelse, uden den megen menneskekontakt og træningen, rejserne, musikken, klapsalverne. Det kan gå godt, det kan gå skidt.

Jodi Picoult, som har lavet omfattende elefantresearch til sin roman *Leaving Time*, skriver i bogen: *"Just sticking elephants in proximity with others does not mean they will form friendships. Elephants are as unique in their personalities as humans are, and just as you would not assume that two random humans would become close friends, you should not assume that two elephants will bond simply because they are both elephants."*

Elefanter kan have venskabelige relationer med andet end artsfæller. Føromtalte Tarra havde en hund som sin gode ven. Den danske cirkuselefant Ramboline trives med en kamel ved sin side.

En forudsætning for, at omplacering kan gå godt, må være, at der er økonomiske rammer til at give elefanterne det, de har brug for, med luft og albuerum til at reagere, hvis noget knirker. Forbudet mod vilde dyr i cirkus bliver besluttet, fordi man ikke mener, at dyrene kan have gode liv i cirkus. Regeringen bør sætte sig for at medvirke til at skabe det nødvendige, økonomiske råderum til at sikre, at man ikke fører de berørte dyr fra asken i ilden.

Der er mennesker, der har brugt mange år af deres liv sammen disse elefanter, og betragter dem nærmest som familie. De bør kunne stole på, at deres dyr får gode liv fremover. Det kan blive svært nok for dem at tage afsked. Lad også den kommende ordning blive indrettet hensynsfuldt over for dem.



**TEKNOLOGISK  
INSTITUT  
DMRI**

Fødevarestyrelsen  
Dyrevelfærd & Veterinærmedicin

06. November 2018

### **Høringssvar på udkast til lovforslag til dyrevelfærdslov**

Teknologisk Institut (DMRI) takker for muligheden for at afgive høringssvar på udkast til lovforslag til dyrevelfærdslov.

DMRI har ingen bemærkninger til lovforslaget.

Med venlig hilsen  
Dorte Schrøder-Petersen

### Høringssvar til Forslag til dyrevelfærdslov, journalnummer 2018-15-30-00108

Økologisk Landsforening har ikke haft mulighed for at gennemgå det komplette lovforslag. Foreningen vil dog gerne kommentere forslaget om, at ministeren bemyndiges til at fastsætte regler om udendørs hold af landbrugsdyr og heste jf § 20 stk 1.

Økologisk Landsforening finder det vigtigt, at muligheden for at undlade læskur ikke kun er til stede, hvis de naturgivne forhold tillader det. Det skal også være muligt for landmanden at kunne varetage dyrenes behov via pasning. Der kan f.eks. være tale om at sikre strøede hvilearealer og læ ved opstilling af bigballer.

Økologisk Landsforening så også gerne, at man undlader at skrive, at dyrene skal være af bestemte racer eller krydsninger. Det væsentlige er, at dyrets fysik og konstitution gør, at det er egnet til at gå ude året rundt, og at dyrene har adgang til egnede arealer og forhold på arealerne. Det er ikke hensigtsmæssigt, at landmændene skal kunne dokumentere dyrets oprindelse og genetik.

Økologisk Landsforening foreslår derfor, at §20 får følgende ordlyd, se over- og understreget:

**§ 20.** Miljø- og fødevarerministeren kan fastsætte regler om udendørs hold af landbrugsdyr og heste, herunder om mulighed for skygge og adgang til stald eller læskur.

**Stk. 2.** Ministeren kan fastsætte regler om, at landbrugsdyr og heste ~~af bestemte racer og krydsninger heraf~~ kan holdes ude døgnet rundt i vinterperioden og i perioder med vinterlignende vejr uden adgang til læskur eller bygning, såfremt de naturgivne forhold tillader det, eller ved landmanden ved hjælp af andre pasningsmæssige tiltag end læskur sikrer dyrenes behov.

Af høringsbrevet fremgår det, at "dyreværnslovens grundlæggende bestemmelse om, at dyr skal sikres mod vejr og vind i overensstemmelse med deres behov, videreføres med lovforslaget."

Det er helt rimeligt, at dyrene skal sikres mod vind og vejr i overensstemmelse med deres behov. Vi vil fra Økologisk Landsforenings side dog gøre opmærksom på, at i relation til en evt. overtrædelse og afgørelse om KO-sanktion, så er ordlyden i direktivteksten 98/58 om beskyttelse af landbrugsdyr krav 3.4 delkrav 2, at "Dyr, der holdes udendørs, skal når det er nødvendigt *og muligt*, være beskyttet mod vejr og vind."

Foreningen henviser ikke til direktivet for at sætte spørgsmålstejn ved, at dyrenes behov skal imødekommes, men såfremt ministeriet er af den opfattelse, at ordlyden i dyrevelfærdsloven kan spille ind på KO-afgørelser, så er det vigtigt for Økologisk Landsforening, at danske landmænd ikke har risiko for en KO-sanktion på et skrappere grundlag end deres udenlandske kollegaer. Og jf. direktivteksten, så er der en mulighedsvurdering, der skal trækkes ind såfremt, der skal træffes afgørelse om en evt. KO-afgørelse. Det bør derfor også være gældende i Danmark.

Med venlig hilsen

  
Sybille Kyed